

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Finanční účetnictví I

**Studijní opora pro kurz Oceňování podniku
v rámci projektu Inovace profesního vzdělávání ve vazbě
na potřeby Jihočeského regionu**

Marta Hortová

**2013
České Budějovice**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu

CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Obsah

Obsah.....	2
Průvodce studiem předmětu	3
Základní okruhy studia.....	4
Průběh studia, zakončení, komunikace	4
Kapitola 1: Úvod do předmětu – podstata a význam účetnictví, právní úprava účetnictví.....	5
Kapitola 2: Majetek podniku a zdroje krytí	10
Kapitola 3: Rozvaha	15
Kapitola 4: Účet a jeho podstata, princip podvojnosti a souvztažnosti, syntetická a analytická evidence.....	21
Kapitola 5: Náklady, výnosy, výsledek hospodaření	26
Kapitola 6: Kontrolní prvky účetnictví	31
Kapitola 7: Základní účtování krátkodobého finančního majetku	37
Kapitola 8: Základní účtování zásob	47
Kapitola 9: Daň z přidané hodnoty	56
Kapitola 10: Základní účtování dlouhodobého majetku	61
Kapitola 11: Základní účtování mezd	69
Kapitola 12: Základní účtování nákladů, výnosů a výsledku hospodaření	74
Kapitola 13: Základní účtování na kapitálových účtech	81

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Průvodce studiem předmětu

Tato učební opora je určena posluchačům kurzu Oceňování podniku. Je koncipována jako studijní pomůcka k modulu Finanční účetnictví I. navazuje a doplňuje učební text Oceňování podniku.

Cílem studijní opory je objasnit podstatu a význam účetnictví, principy podvojného účetnictví, které jsou dále rozvíjeny a procvičovány v aplikační části jednotlivých témat. Předpokladem pro zvládnutí jednotlivých kapitol studijní opory je vlastní iniciativní přístup, rozšiřování znalostí, jejich vzájemné propojování a chápání vzájemných souvislostí.

Absolvováním předmětu Finanční účetnictví I posluchač

- pochopí podstatu a význam účetnictví,
- seznámí se se základními metodickými prvky účetnictví,
- bude schopen identifikovat účetní doklady a jejich náležitosti,
- bude schopen posoudit dopady hospodářských transakcí na rozvahu podniku,
- bude schopen zaúčtovat základní účetní operace v oblasti zásob, dlouhodobého majetku, mezd a peněžních prostředků.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Základní okruhy studia

1. Úvod do předmětu – podstata a význam účetnictví, právní úprava účetnictví;
2. Majetek podniku – členění majetku podniku, zdroje krytí majetku;
3. Rozvaha - funkce a obsah rozvahy, změny rozvahových stavů;
4. Účet a jeho podstata, princip podvojnosti a souvztažnosti, syntetická a analytická evidence;
5. Náklady, výnosy, výsledek hospodaření;
6. Kontrolní prvky účetnictví – inventarizace;
7. Základní účtování krátkodobého finančního majetku;
8. Základní účtování zásob;
9. Daň z přidaného hodnoty - účtování ;
10. Základní účtování dlouhodobého majetku;
11. Základní účtování mezd;
12. Základní účtování nákladů, výnosů a výsledku hospodaření;
13. Základní účtování na kapitálových účtech.

Průběh studia, zakončení, komunikace

V průběhu studia student může jakékoli problémy, na které při studiu narazí, konzultovat s tutorem, který je mu k dispozici.

Další informace jsou uvedeny v Informačním systému VŠTE, kde je také uveden způsob komunikace mezi účastníkem kurzu a vyučujícím (tutorem). Kromě kontaktní výuky bude využívána zejména komunikace prostřednictvím Internetu. Každý vyučující i účastník kurzu má zavedenu svoji e-mailovou adresu a další formy komunikace jsou možné i přes Informační systém VŠTE.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 1: Úvod do předmětu – podstata a význam účetnictví, právní úprava účetnictví

Klíčové pojmy:

předmět účetnictví, účetní jednotka, účetní období, zákon o účetnictví

Cíle kapitoly:

- pochopení předmětu účetnictví,
- porozumění významu účetnictví,
- znalost právních norem upravujících účetnictví.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 2 hodiny

Výklad:

Podstata a význam účetnictví

Účetnictví představuje písemné zachycení hospodářských činností podniku a vedení předepsaných výkazů o skutečnostech, které jsou předmětem hospodaření podniku a to způsobem a v rozsahu stanovených Zákonem o účetnictví.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Předmětem účetnictví je zaznamenávat v účetní jednotce

- a) stav a pohyb aktiv a pasiv
- b) náklady, výnosy a výsledek hospodaření.

Funkce účetnictví

- *Informační* – každou hospodářskou činnost zdokumentovat a zanést do účetnictví.
- *Dispoziční* – dává určitý prostor managementu.
- *Kontrolní* – umožňuje kontrolu hospodaření.

Právní úprava účetnictví v ČR

Účetnictví je upravováno soubory předpisů na úrovni zákonů a norem;

- základním předpisem je Zákon o účetnictví č. 563/ 1991 Sb.);
- další normou jsou prováděcí vyhlášky Ministerstva financí;
- podrobnější výklad k jednotlivým oblastem účtování pak poskytuje České účetní standardy.

Další předpisy:

Obchodní zákoník, daňové zákony, pojišťovací zákony, zákon o cestovních náhradách, zákoník práce, zákon o cenných papírech.

Zákon o účetnictví

Povinností podle zákona o účetnictví je vést účetnictví, úplně průkazným způsobem a správně, tak aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.

Požadavky kladené na vedení účetnictví:

1. **správnost** (respektujeme všechny právní normy);
2. **úplnost** (účetní jednotka zaúčtovala do účetního období všechny skutečnosti, které do tohoto období patří);
3. **průkaznost** (všechny skutečnosti v účetnictví lze prokázat – doložit doklady a inventarizací);
4. **trvalost** účetních záznamů (všechny záznamy v účetnictví musí být uloženy po dobu, kterou určuje zákon o účetnictví a musí být po celou dobu čitelné).

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Účetní jednotkou jsou

- a) právnické osoby, které mají sídlo na území ČR;
- b) zahraniční osoby, pokud na území České republiky podnikají nebo provozují jinou činnost podle zvláštních právních předpisů;
- c) organizační složky státu podle zvláštního právního předpisu;
- d) fyzické osoby, které jsou jako podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku;
- e) ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli, pokud jejich obrat podle zákona o DPH, včetně plnění osvobozených od této daně, jež nejsou součástí obratu, v rámci jejich podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25 mil. Kč, a to od prvního dne kalendářního roku;
- f) ostatní fyzické osoby, které vedou účetnictví na základě svého rozhodnutí;
- g) ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli a jsou účastníky sdružení bez právní
- h) subjektivity podle zvláštního právního předpisu, pokud alespoň jeden z účastníků tohoto sdružení je osobou uvedenou v předchozích bodech;
- i) ostatní fyzické osoby, kterým povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis. (Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb.)

Účetní období je dvanáct po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Může to být:

- a) kalendářní rok
- b) hospodářský rok

Pokuty a sankce

Stanoví se:

- za nevedení účetnictví;
- nesestavení účetní závěrky;
- porušení povinnosti uschovávat účetní záznamy;
- uvedení nepravdivých nebo hrubě zkreslujících údajů v účetních záznamech.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Studijní materiály:

Základní literatura:

MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2013 učebnice pro střední školy a vyšší odborné školy*. Praha: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0176-0.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2013 pro střední školy a pro veřejnost. 1. díl*. Znojmo: Nakladatelství Štohl Pavel, 2013. ISBN 978-80-87237-58-8.

ÚZ č. 935: *Účetnictví podnikatelů 2013, Audit*. Ostrava: Sagit, 2013. 176 s. ISBN 978-80-7208-959-8.

Doporučené studijní zdroje:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: Bova Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.

Otázky a úkoly

- 1) Uveďte charakteristické rysy účetnictví.
- 2) Kdo je účetní jednotkou?
- 3) Vyjmenujte požadavky kladené na účetnictví.

Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Zamyslete se nad tím, proč je účetnictví svázáno tolika předpisy?
- 2) Přemýšlejte o tom, které účetní jednotky si zvolí jako účetní období hospodářský rok.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) *Zachycení skutečného stavu majetku, závazků; zjištění výsledku hospodaření; účetnictví se vede formou účetních záznamů, nepřetržitě, v peněžních jednotkách, v českém jazyce, účetnictví je upraveno zákonem č. 563/ 1993 Sb.*
- 2) *Viz výklad.*
- 3) *správnost; úplnost; průkaznost; trvalost účetních zápisů.*

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 2: Majetek podniku a zdroje krytí

Klíčové pojmy:

aktiva, pasiva, dlouhodobý hmotný majetek, dlouhodobý nehmotný majetek,
dlouhodobý finanční majetek, oběžný majetek, vlastní kapitál, cizí kapitál

Cíle kapitoly:

- pochopení aktiv a pasiv podniku,
- porozumění významu dlouhodobého a oběžného majetku pro podnik,
- znalost členění aktiv a pasiv a jejich obsah.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Majetek podniku

Majetek podniku = všechny prostředky potřebné k činnosti podniku. Účetnictví dělí majetek ze dvou hledisek:

- a) formy tj. podle jeho složení
- b) zdrojů financování. (Štohl, 2011)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Majetek se člení na:

- dlouhodobý majetek (stálá aktiva)
- oběžný majetek

Dlouhodobý majetek

- dlouhodobý nehmotný majetek
- dlouhodobý hmotný majetek
- dlouhodobý finanční majetek

Dlouhodobý hmotný majetek

- a) nemovitosti tj. pozemky, budovy, stavby bez ohledu na výši pořizovací ceny
- b) movité věci, jejichž doba použitelnosti je delší než 1 rok a od výše pořizovací ceny, kterou si stanoví účetní jednotka sama. Např. stroje, zařízení, přístroje, dopravní prostředky. *V zákoně o daních z příjmů je stanovena hranice pro zařazení do kategorie dlouhodobého hmotného majetku 40 000 Kč. Většina účetních jednotek respektuje tuto hranici i z hlediska účetnictví.*

Dlouhodobý nehmotný majetek

Např. software, licence, patenty ocenitelná práva apod., jejichž doba použitelnosti je delší než 1 rok a od výše pořizovací ceny stanovené účetní jednotkou. *Zákon o daních z příjmů uvádí hranici ve výši 60 000 Kč.*

Dlouhodobý finanční majetek

Dlouhodobé cenné papíry, nemovitosti, umělecká díla a sbírky, podniky pronajímané jako celek vč. vybavení.

Oběžný majetek

Oběžný majetek neustále mění svou podobu z jedné formy na formu jinou a dále je pro něj charakteristické, že se jednorázově spotřebovává. (Mrkosová, 2012)

Oběžný majetek se člení na:

- **zásoby** (materiál, zboží, výrobky, nedokončená výroba);
- **pohledávky** – představují nárok na úhradu peněžní částky od dlužníka za prodej výrobků, zboží, služeb;

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

- **krátkodobý finanční majetek** – peníze v hotovosti, peníze na bankovním účtu, krátkodobé cenné papíry.

Koloběh oběžného majetku

Koloběhem oběžného majetku se rozumí přeměna majetku z jedné formy na druhou, přičemž na počátku a na konci jsou peněžní prostředky.

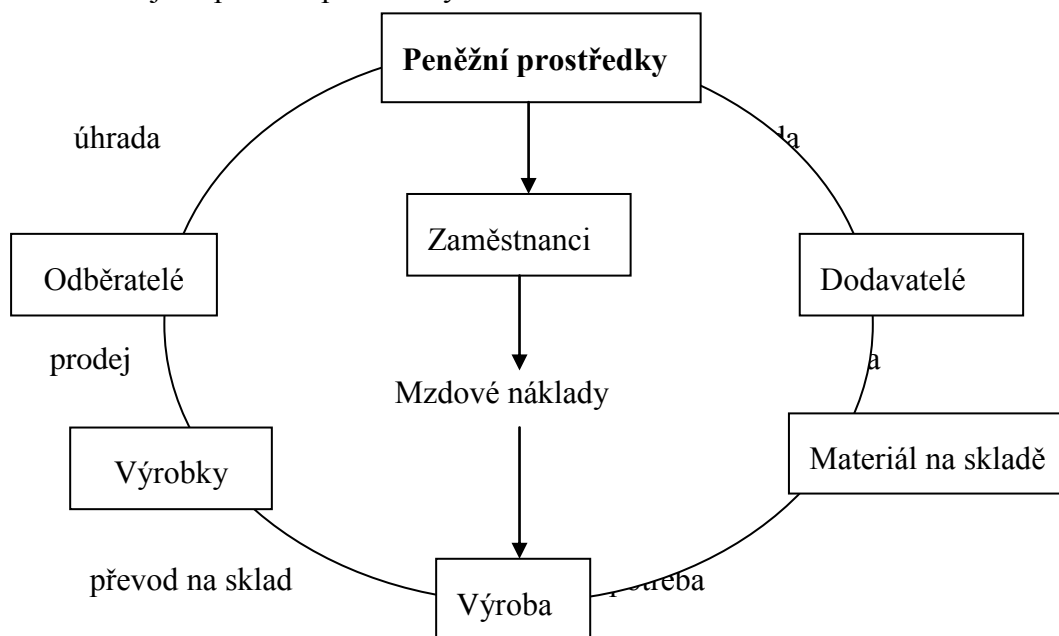

Schéma koloběhu oběžného majetku (Mrkosová, 2012)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Zdroje krytí majetku (pasiva)

Zdroje krytí (financování) majetku vyjadřují, jakým způsobem byl majetek pořízen. Rozlišují se:

- a) vlastní zdroje (vlastní kapitál)
- b) cizí zdroje (cizí kapitál)

Vlastní kapitál

Základní kapitál
Kapitálové fondy
Fondy ze zisku
Výsledek hospodaření

Cizí kapitál

Rezervy
Dlouhodobé závazky
Krátkodobé závazky
Bankovní úvěry (Mrkosová, 2012)

Studijní materiály:

Základní literatura:

MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2013 učebnice pro střední školy a vyšší odborné školy*. Praha: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0176-0.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2013 pro střední školy a pro veřejnost. 1. díl*. Znojmo: Nakladatelství Štohl Pavel, 2013. ISBN 978-80-87237-58-8.

ÚZ č. 935: *Účetnictví podnikatelů 2013, Audit*. Ostrava: Sagit, 2013. 176 s. ISBN 978-80-7208-959-8.

Doporučené studijní zdroje:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: Bova Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

? Otázky a úkoly

- 1) Z jakého pohledu sledujeme majetek v účetnictví?
- 2) Uveďte rozdíl mezi oběžným a dlouhodobým majetkem.
- 3) Které zdroje financování znáte?
- 4) Jak členíme zásoby podniku?
- 5) Co tvoří vlastní kapitál podniku?
- 6) Jaký vztah platí mezi aktivy a pasivy?

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Zamyslete se nad významem majetku v podniku: jsou aktiva synonymem majetku?

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) *Viz výklad.*
- 2) *Viz výklad.*
- 3) *Viz výklad.*
- 4) *Viz výklad.*
- 5) *Viz výklad.*
- 6) *Viz výklad.*

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 3: Rozvaha

Klíčové pojmy:

bilance, bilanční rovnice, zahajovací rozvaha, počáteční rozvaha, konečná rozvaha

Cíle kapitoly:

- pochopení dvojího pohledu na majetek podniku,
- porozumění změnám rozvahových stavů,
- znalost aktiv a pasiv.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Rozvaha, její funkce, obsah a členění

Účetnictví se na majetek dívá ze dvou hledisek, resp. vyjadřuje dva pohledy na jedinou podstatu:

- z hlediska konkrétního druhu majetku (aktiva)
- z hlediska zdrojů, z nichž byl majetek pořízen (pasiva)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Výchozí metodický prvek = **bilanční princip** (základ konstrukce rozvahy).

Rozvaha

- přehled aktiv a pasiv v určitém ocenění k určitému okamžiku;
- vyjadřuje stav a složení majetku zdroje financování majetku;
- statický pohled na stav a strukturu aktiv a pasiv;
- dynamický pohled jen z porovnání rozvah za více období (následných).

Struktura rozvahy

Aktiva	ROZVAHA k ...	Pasiva
I. Dlouhodobý majetek	I. Vlastní kapitál	
- dlouhodobý hmotný majetek	- základní kapitál	
- dlouhodobý nehmotný majetek	- fondy	
- dlouhodobý finanční majetek	- výsledek hospodaření	
II. Oběžný majetek	II. Cizí kapitál	
- zásoby	- dlouhodobé úvěry	
- pohledávky	- krátkodobé úvěry	
- krátkodobý finanční majetek	- dodavatelé	
	- zaměstnanci	
	- závazky vůči ostatním subjektům	
III. Ostatní aktiva	III. Ostatní pasiva	
AKTIVA celkem		PASIVA celkem

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Bilanční rovnice: AKTIVA = PASIVA

Rozeznáváme rozvahu:

- zahajovací – sestavuje se ke dni zápisu do obchodního rejstříku nebo zahájení podnikání
- počáteční – sestavuje se n a začátku účetního období
- konečnou – sestavuje se na konci účetního období.

Rozvaha umožňuje zjistit výsledek hospodaření:

ZISK = aktiva – pasiva bez zisku

Den, ke kterému se rozvaha sestavuje – **rozvahový den**.

Typické změny rozvahových stavů

Účetní jednotka uskutečňuje činnosti, které označuje jako hospodářské operace, např. uzavírání obchodních smluv, výdej materiálu, výplaty mezd, prodej zboží apod. Hospodářské operace podložené účetními doklady se stávají **účetními případy**. Účetnictví zachycuje stav a pohyb majetku a zdrojů financování. (Mrkosová, 2012)

Změny rozvahových položek aktiv a pasiv se promítají přímo do rozvahy změnou rozvahových stavů příslušných položek aktiv a pasiv. (Štohl, 2012)

Rozlišujeme čtyři základní typy změn:

1. Změna aktiv   (A⁺ A⁻)

Zvýšení jedné položky aktiv způsobuje snížení jiné položky aktiv. Např. inkaso pohledávky.

2. Změna pasiv   (P⁺ P⁻)

Zvýšení jedné položky pasiv způsobuje snížení jiné položky pasiv. Např. z bankovního úvěru zaplacená faktura dodavateli.

3. Oboustranný přírůstek (A + P⁺)

Zvýšení jedné položky aktiv způsobuje současně zvýšení jiné položky pasiv. Např. přijatá faktura za materiál.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

4. Oboustranný úbytek (A - P -)

Snížení jedné položky aktiv současně způsobuje snížení jedné položky pasiv. Např. úhrada dodavateli z BÚ.

Studijní materiály:

Základní literatura:

MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2013 učebnice pro střední školy a vyšší odborné školy*. Praha: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0176-0.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2013 pro střední školy a pro veřejnost. 1. díl*. Znojmo: Nakladatelství Štohl Pavel, 2013. ISBN 978-80-87237-58-8.

ÚZ č. 935: *Účetnictví podnikatelů 2013, Audit*. Ostrava: Sagit, 2013. 176 s. ISBN 978-80-7208-959-8.

Doporučené studijní zdroje:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: Bova Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.

Otázky a úkoly

1) Bilanční rovnice znamená:

- musí být zachována stále rovnováha mezi výší vlastních a cizích zdrojů krytí
- celkový úhrn aktiv se musí rovnat celkovému úhrnu pasiv
- počet aktivních položek v rozvaze se musí rovnat počtu pasivních položek
- v kterémkoli okamžiku musí být zachována rovnost mezi aktivy a pasivy

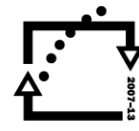
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

2) Vyberte, jak se může projevit vliv hospodářských operací na rozvahu:

- a) zároveň dojde ke snížení dvou aktivních položek
- b) zároveň dojde ke zvýšení dvou pasivních položek
- c) zároveň dojde ke zvýšení jedné aktivní a jedné pasivní položky
- d) zároveň dojde ke snížení jedné aktivní a snížení jedné pasivní položky

3) Sestavte rozvahu společnosti ALFA, s. r. o., k 1. 1. Přehled majetku a zdrojů financování (v tis. Kč):

Bankovní účet 123, materiál na skladě 31, dodavatelé 25, výrobky 90, krátkodobé bankovní úvěry 15, akcie za účelem obchodování 20, pohledávky za odběrateli 80, pokladna 5, licence 90, dlužné daně 6, závazky vůči zaměstnancům 20, budova 500, základní kapitál 623, výsledek hospodaření?

Úkol:

- a) Dopočtete výsledek hospodaření
- b) Vypočtete výši vlastního kapitálu
- c) Vypočtete výši oběžného majetku

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

1) Zamyslete se nad tím, jakou funkci plní ve výrobním podniku dlouhodobý a jakou oběžný majetek.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

K Klíč k řešení otázek:

- 1) *b, d*
- 2) *c*
- 3)

Rozvaha k 1.1.

Aktiva		Pasiva	
<i>Budova</i>	500	<i>Základní kapitál</i>	623
<i>Licence</i>	90	<i>Výsledek hospodaření</i>	250
Dlouhodobý majetek	590	Vlastní kapitál	873
<i>Pohledávky za odběrateli</i>	80		
<i>Materiál na skladě</i>	31	<i>Dodavatelé</i>	25
<i>Výrobky</i>	90	<i>Krátkodobé bankovní úvěry</i>	15
<i>Bankovní účet</i>	123	<i>Dlužné daně</i>	6
<i>Pokladna</i>	5	<i>Závazky k zaměstnancům</i>	20
<i>Akcie k obchodování</i>	20	Cizí kapitál	66
Oběžný majetek	349		
Aktiva celkem	939	Pasiva celkem	939

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 4: Účet a jeho podstata, princip podvojnosti a souvztažnosti, syntetická a analytická evidence

Klíčové pojmy:

účet, princip podvojnosti, princip souvztažnosti, syntetická evidence, analytická evidence, kontrolní soupiska

Cíle kapitoly:

- pochopení základního metodického prvku účetnictví,
- porozumění principu podvojnosti a souvztažnosti,
- znalost syntetické a analytické evidence.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Účet, jeho podstata, funkce a forma

- Při velkém počtu hospodářských operací nelze po každém účetním případě sestavovat rozvahu, která umožňuje pouze statický pohled na majetek a zdroje krytí k určitému dni, ale neumožňuje sledovat ekonomické jevy a procesy v pohybu tak, jak vznikají a neustále se mění;

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

- proto se pro každou rozvahovou položku zřizuje samostatný **účet** jako základní třídící prvek podvojného účetnictví;
- účetní kniha, ve které jsou účty vedeny - **hlavní kniha**;
- každý účetní případ je zaúčtován v časové posloupnosti na 2 různé účty - **podvojný zápis**.

Schéma účtu:

Název účtu

Má dáti (MD)

Dal (D)

Na vrub

Ve prospěch

Debetní

Kreditní

Účet se otevírá na počátku účetního období se stavem k tomuto datu, který je převzatý z rozvahy a označuje se jako **počáteční stav** účty vzniklé z rozvahy - **účty rozvahové**.

Schéma aktivního účtu

MD	Odběratelé	D
Počáteční stav přírůstky	úbytky	
obrat MD	obrat D	
Konečný stav		

Schéma pasivního účtu

MD	Dodavatelé	D
	úbytky	Počáteční stav přírůstky
obrat MD	obrat MD	obrat D
		Konečný stav

Počáteční stav + přírůstky – úbytky = **konečný stav**

K převodu počátečních stavů jednotlivých aktivních a pasivních účtů se používá **Počáteční účet rozvahový**.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Obrat je součet částek zaúčtovaných na straně MD a D (bez počátečního stavu).

Podvojný účetní zápis znamená, že každý účetní případ musí být zaznamenán na dvou účtech, dvou různých stranách a vždy stejnou peněžní částkou. (Štohl, 2012)

Účty, na které se zachycuje účetní případ, se označují jako **souvztažné účty**.

Koloběh majetku

- postupná přeměna hodnoty majetku z jedné formy do druhé;
- charakter koloběhu závisí na typu účetní jednotky a na povaze její hospodářské činnosti;
- koloběh se skládá z cyklů, které jsou charakterizovány rozsahem prostředků a jejich dobou;
- podíl těchto dvou veličin se nazývá obrat;
- účetnictví soustavně zobrazuje koloběh majetku s použitím vhodných typů účtů.

Syntetická a analytická evidence

Souborné zpracování účetních případů v peněžním vyjádření představují **syntetické účty**. Podrobnější členění poskytuje **analytická evidence**. Záznamy na analytických účtech musí být vedeny v **peněžních jednotkách**, nelze použít jen měrné jednotky a vyjádření množství. K jednomu syntetickému účtu lze vytvořit několik úrovní analytických účtů. Shoda mezi syntetickým účtem a k němu patřící skupinou analytických účtů se ověřuje tzv. **kontrolní soupiskou**. To znamená, že součet počátečních stavů, obrátů MD, D a konečných stavů analytických účtů se musí rovnat počátečnímu stavu, obratu MD, D a konečnému stavu příslušného syntetického účtu. (Mrkosová, 2012)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Studijní materiály:

Základní literatura:

MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2013 učebnice pro střední školy a vyšší odborné školy*. Praha: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0176-0.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2013 pro střední školy a pro veřejnost. 1. díl*. Znojmo: Nakladatelství Štohl Pavel, 2013. ISBN 978-80-87237-58-8.

ÚZ č. 935: *Účetnictví podnikatelů 2013, Audit*. Ostrava: Sagit, 2013. 176 s. ISBN 978-80-7208-959-8.

Doporučené studijní zdroje:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: Bova Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.

Otázky a úkoly

- 1) Společnost s r. o. vykazuje k 1. 1. počáteční stav pokladny ve výši 30 000 Kč.
  - a) 3. 1. Výběr z pokladny na nákup kancelářského materiálu 1 000 Kč
  - b) 7. 1. Tržby přijaté za poskytnuté služby 15 000 Kč
  - c) 10. 1. Vklad podnikatele 10 000 Kč
  - d) 15. 1. Výplata mezd 40 000 Kč

Úkol: Zaznamenejte pohyby na účtu Pokladna, vypočítejte obrat MD, obrat D a konečný zůstatek.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Diskutujte o významu a vhodnosti využití syntetické a analytické evidence.

🔑 Klíč k řešení otázek:

1)	<i>MD</i>	<i>Pokladna</i>	<i>D</i>
	<i>PS</i>	<i>30 000</i>	<i>a) 1 000</i>
	<i>c)</i>	<i>15 000</i>	<i>d) 40 000</i>
	<i>obrat MD 15 000</i>		<i>obrat D 41 000</i>
	<i>KZ 4 000</i>		

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 5: Náklady, výnosy, výsledek hospodaření

Klíčové pojmy:

náklady, výnosy, příjmy, výdaje, výsledek hospodaření

Cíle kapitoly:

- pochopení pojmu náklady, výnosy,
- porozumění členění nákladů a výnosů,
- znalost způsobu zjišťování výsledku hospodaření.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 6 hodin

Výklad:

Náklady, výnosy, zisk a ztráta

Při koloběhu majetku v podniku vznikají hospodářské operace, u nichž dochází ke změně rozvahové položky a vznikají náklady nebo výnosy.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Na základě evidence nákladů a výnosů se zjišťuje výsledek hospodaření:

Výnosy > Náklady ZISK

Výnosy < Náklady ZTRÁTA

(Mrkosová, 2012)

Náklady a výnosy se sledují samostatně.

Náklady představují spotřebu hospodářských prostředků podniku. Např.

- spotřeba materiálu
- mzdové náklady
- spotřeba energie
- nakupované služby
- odpisy
- jiné provozní náklady (dary, odpisy pohledávek)
- finanční náklady (úroky, kurzová ztráta)
- mimořádné náklady

Náklady účtujeme zásadně na stranu MD, výjimečně na stranu D.

Schéma nákladového účtu

MD	Náklady	D
+		(-)
Obrat MD		Obrat D
Konečný stav		

Konečný stav = obrat MD – obrat D

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Výnosy jsou tržby podniku (výkony vyjádřené v penězích).

- tržby za vlastní výroby
- tržby za zboží
- tržby za služby
- tržby z prodeje majetku
- úroky
- kurzový zisk.

Výnosy účtuje zásadně na stranu D, výjimečně na stranu MD.

Schéma výnosového účtu

MD	Výnosy	D
(-)		+
Obrat M		Obrat D
		Konečný stav

Přehled nákladů a výnosů = **výkaz zisku a ztráty** (výsledovka).

Pro samostatné sledování nákladů a výnosů - **účet výsledkový**.

Nákladové účty mají charakter účtů aktivních, výnosové účty mají charakter účtů pasivních.

Výsledkové účty se při účetní závěrce převedou na **Účet zisku a ztráty**.

Tento spolu s účty rozvahovými se převede na zvláštní účet – **Konečný účet rozvahový**.

Vznik nákladů a výnosů z pohledu účtů rozvahových a výsledkových

1. Zvýšení aktiv a vznik výnosů (A + V +)
2. Zvýšení pasiv a vznik nákladů (P + N +)
3. Snížení aktiv a vznik nákladů (A - N +)
4. Snížení pasiv a vznik výnosů (P - V +)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Základní třídění účtů

- rozvahové (aktivní, pasivní);
- výsledkové (nákladové, výnosové);
- závěrkové (počáteční účet rozvažný, konečný účet rozvažný, účet zisku a ztráty);
- podrozvahové.

Studijní materiály:

Základní literatura:

MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2013 učebnice pro střední školy a vyšší odborné školy*. Praha: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0176-0.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2013 pro střední školy a pro veřejnost. 1. díl*. Znojmo: Nakladatelství Štohl Pavel, 2013. ISBN 978-80-87237-58-8.

ÚZ č. 935: *Účetnictví podnikatelů 2013, Audit*. Ostrava: Sagit, 2013. 176 s. ISBN 978-80-7208-959-8.

Doporučené studijní zdroje:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: Bova Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.

? Otázky a úkoly

- 1) Podtrhněte z následujících položek náklady:
výrobky, cestovné, přijaté úroky, spotřeba energie, zboží, mzdové náklady, pokladna, odpisy, pohledávky za odběrateli, oprávky k dlouhodobému majetku.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

- 2) Rozdělte náklady na provozní, finanční a mimořádné:
zaplacené úroky, kurzová ztráta, spotřeba materiálu, škody, odpisy, mzdové náklady,
prodané zboží.
- 3) Vyjmenujte příklady provozních, finančních a mimořádných výnosů.

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Diskutujte o rozdílu mezi náklady a výdaji, výnosy a příjmy.

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) *Podtrhněte z následujících položek náklady:*
*výrobky, cestovné, přijaté úroky, spotřeba energie, zboží, mzdové náklady, pokladna,
odpisy, pohledávky za odběrateli, oprávky k dlouhodobému majetku.*
- 2) *Rozdělte náklady na provozní, finanční a mimořádné:*
provozní náklady: spotřeba materiálu, odpisy, mzdové náklady, prodané zboží
finanční náklady: zaplacené úroky, kurzová ztráta
mimořádné náklady: škody
- 3) *Vyjmenujte příklady provozních, finančních a mimořádných výnosů.*
Provozní výnosy: tržby za výrobky, tržby z prodeje zboží, tržby z prodeje služeb
Finanční výnosy: kurzový zisk, tržby z prodeje cenných papírů, přijaté úroky
Mimořádné výnosy: přijatá náhrada za požárem zničený majetek

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 6: Kontrolní prvky účetnictví

Klíčové pojmy:

inventura, inventurní soupis, kontrolní soupiska, předvaha

Cíle kapitoly:

- pochopení významu kontroly v účetnictví,
- porozumění formální kontrole účetnictví,
- znalost postupu inventarizace a vyhodnocení jejich výsledků.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Kontrolní prvky účetnictví

Chyby vzniklé v účetnictví mohou být formální i věcné povahy. Kontrolní systém účetnictví slouží ke kontrole, zda je účetnictví úplné, průkazné a věrohodné.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kontrolní systém zahrnuje:

- přezkušování účetních dokladů;
- paralelní provádění účetních zápisů z časového a věcného hlediska;
- kontrolní soupisky;
- ověřování vzájemných vazeb procesu zpracování účetních informací pomocí kontrolních čísel;
- předvaha;
- inventarizace aktiv a závazků. (Kovanicová, 2009)

Přezkušování účetních dokladů

Přezkušováním účetních dokladů se rozumí prověřování jejich formální a věcné správnosti za účelem zajištění věrohodnosti a správnosti údajů.

Věcná správnost ověřuje, zda hospodářská operace skutečně proběhla v souladu s údaji uvedenými na účetním dokladu. Při kontrole **formální správnosti** je přezkušována úplnost, náležitosti dokladu, oprávněnost nařizovat či schvalovat operaci apod.

Zápisy hospodářských operací z **časového**, tedy z **chronologického hlediska**, jsou prováděny do deníku. Úhrn peněžních částek z deníku – tzv. deníkový obrat se musí rovnat součtu obrátů Má dáti a se součtu obrátů Dal všech syntetických účtů v hlavní knize za totéž období. Zápisy hospodářských operací z **hlediska věcného** jsou prováděny v hlavní knize.

Kontrolní soupisky ověřují shodu mezi analytickými účty a jim odpovídajícím účtem syntetickým. V případě automatizovaného zpracování účetnictví je soulad zajištěn softwarem.

Předvaha

Předvaha je spojovacím článkem mezi soustavou účtů (hlavní knihou a knihami analytické evidence) a účetními výkazy (Kovanicová, 2009, s. 39).

Funkcí předvahy je ověřit, zda byl dodržen princip podvojnosti účetních zápisů:

Σ obrátů strany MD všech účtů = Σ obrátů strany D všech účtů

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Inventarizace aktiv a závazků

Inventarizací se rozumí přesné zjištění skutečného stavu aktiv a závazků.

Postup inventarizace:

1. Inventura - zjišťování skutečného stavu; pro každou položku majetku a závazků se vyhotovuje inventurní soupis

- fyzická – provádí se u majetku hmotné povahy (materiál, peníze) přepočítáním, měřením, vážením;
- dokladová – zejména u pohledávek, závazků, BÚ; skutečný stav se ověřuje písemným potvrzením od dodavatelů nebo odběratelů, banka zasílá závěrečný výpis z BÚ.

2. Porovnání skutečného stavu se stavem účetním

Výsledkem mohou být inventarizační rozdíly:

- přebytek – skutečný stav je větší než stav účetní;
- manko (schodek – v pokladně a u cenin) – účetní stav je větší než skutečný;
- žádoucí stav - skutečný stav je roven stavu účetnímu.

Manko může být:

- a) zaviněné, nezaviněné
- b) do normy a nad normu

Za manko se nepovažují přirozené úbytky zásob, které vznikají např. rozprášením, vysycháním. Podnik si pro ně stanoví normy přirozených úbytků ve své vnitřní účetní směrnici.

3. Určení příčin inventarizačního rozdílu

Např. přirozený úbytek, chybné účtování, početní chyby, rozkrádání aj.

4. Vypořádání inventarizačních rozdílů

Provedení takových účetních zápisů, kterými se uvede stav na účtech do souladu se stavem skutečným.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

5. Stanovení způsobu vypořádání

Návrhy na opatření, které by měly zabránit případným inventarizačním rozdílům v budoucnosti, zejména zabránit zpronevěře majetku a jeho rozkrádání.

Druhy inventarizací

a) Podle periodicity:

řádná inventarizace

- periodická – provádí se pravidelně k určitému dni (např. k datu účetní závěrky – 31.12.) u všech druhů zásob v příslušném skladu najednou; fyzickou inventuru je možné provést v průběhu 4 měsíců před nebo v prvním měsíci po ukončení účetního období;
- průběžná – provádí se postupně během účetního období u jednotlivých položek zásob materiálu v rámci téhož skladu k různým dnům v rámci jednotlivých měsíců; nevyžaduje přerušování práce ve skladech;

mimořádná inventarizace – provádí se v mimořádných případech (např. při organizačních změnách, po živelné pohromě, při změně odpovědného zaměstnance).

b) Podle rozsahu:

- úplná (týká se všech složek majetku a závazků);
- dílčí - týká se jen některých složek majetku a závazků (inventarizace pokladny).

Lhůty inventarizací

- peněžní prostředky v hotovosti – minimálně jedenkrát ročně;
- hmotný majetek – lhůta může být delší než 1 rok, ale nesmí překročit 2 roky;
- majetek a závazky – jedenkrát za rok; vedení účetní jednotky však může stanovit inventarizaci u některých složek materiálu častěji. (Mrkosová, 2011)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Studijní materiály:

Základní literatura:

MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2013 učebnice pro střední školy a vyšší odborné školy*. Praha: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0176-0.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2013 pro střední školy a pro veřejnost. 1. díl*. Znojmo: Nakladatelství Štohl Pavel, 2013. ISBN 978-80-87237-58-8.

ÚZ č. 935: *Účetnictví podnikatelů 2013, Audit*. Ostrava: Sagit, 2013. 176 s. ISBN 978-80-7208-959-8.

Doporučené studijní zdroje:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: Bova Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.

Otázky a úkoly

- 1) Co zahrnuje inventarizace?
- 2) Vysvětlete dokladovou inventuru.
- 3) Co je inventurní soupis a kdo inventarizaci provádí?
- 4) Vyjmenujte formální prvky kontrolní správnosti účetnictví.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Zamyslete se nad tím, proč nemusí některé účetní jednotky sestavovat předvahu?

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) Viz výklad.
- 2) Viz výklad.
- 3) Viz výklad.
- 4) Viz výklad.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 7: Základní účtování krátkodobého finančního majetku

Klíčové pojmy:

krátkodobý finanční majetek, peníze na cestě, majetkové cenné papíry, dlužné cenné papíry, ceniny

Cíle kapitoly:

- pochopení podstaty krátkodobého finančního majetku,
- porozumění účtování krátkodobého finančního majetku,
- znalost krátkodobých zdrojů financování.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Charakteristika účtové třídy 2

- účtuje se zde o krátkodobém finančním majetku a krátkodobých finančních zdrojích;
- charakteristickým rysem aktiv a pasiv v účtové třídě 2 je:
  - vysoká likvidnost
  - bezprostřední obchodovatelnost
  - předpokládaná splatnost (držení) do 1 roku.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Patří sem:

- hotovost – peníze v pokladně;
- ceniny – poštovní známky, kolky, telefonní karty, stravenky, ostatní karty;
- vkladové účty – běžný účet, devizový účet;
- majetkové cenné papíry k obchodování – akcie, podílové listy, splatné, popř. určené k prodeji do 1 roku od jejich pořízení;
- dlužné cenné papíry k obchodování – dluhopisy, vkladové listy, směnky za účelem obchodování.

Krátkodobé bankovní úvěry představují

- krátkodobé bankovní úvěry splatné do 1 roku;
- krátkodobé finanční výpomoci poskytnuté účetní jednotce jinými osobami než bankami, např. na základě vystavených krátkodobých dluhopisů, zástavních listů.

Oceňování krátkodobého finančního majetku

- jmenovitou hodnotou (peněžní prostředky, ceniny, krátkodobé finanční závazky)
- pořizovací cenou – majetkové a dlužné cenné papíry.

Účtování krátkodobého finančního majetku a krátkodobých bankovních úvěrů

211 Pokladna

- evidujeme zde peníze v hotovosti;
- účtuje se na základě příjmových pokladních dokladů (PPD) a výdajových pokladních dokladů (VPD);
- o peníze se stará pokladník, který má plnou hmotnou odpovědnost;
- vede se přesná evidence pokladny v tzv. pokladní knize.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

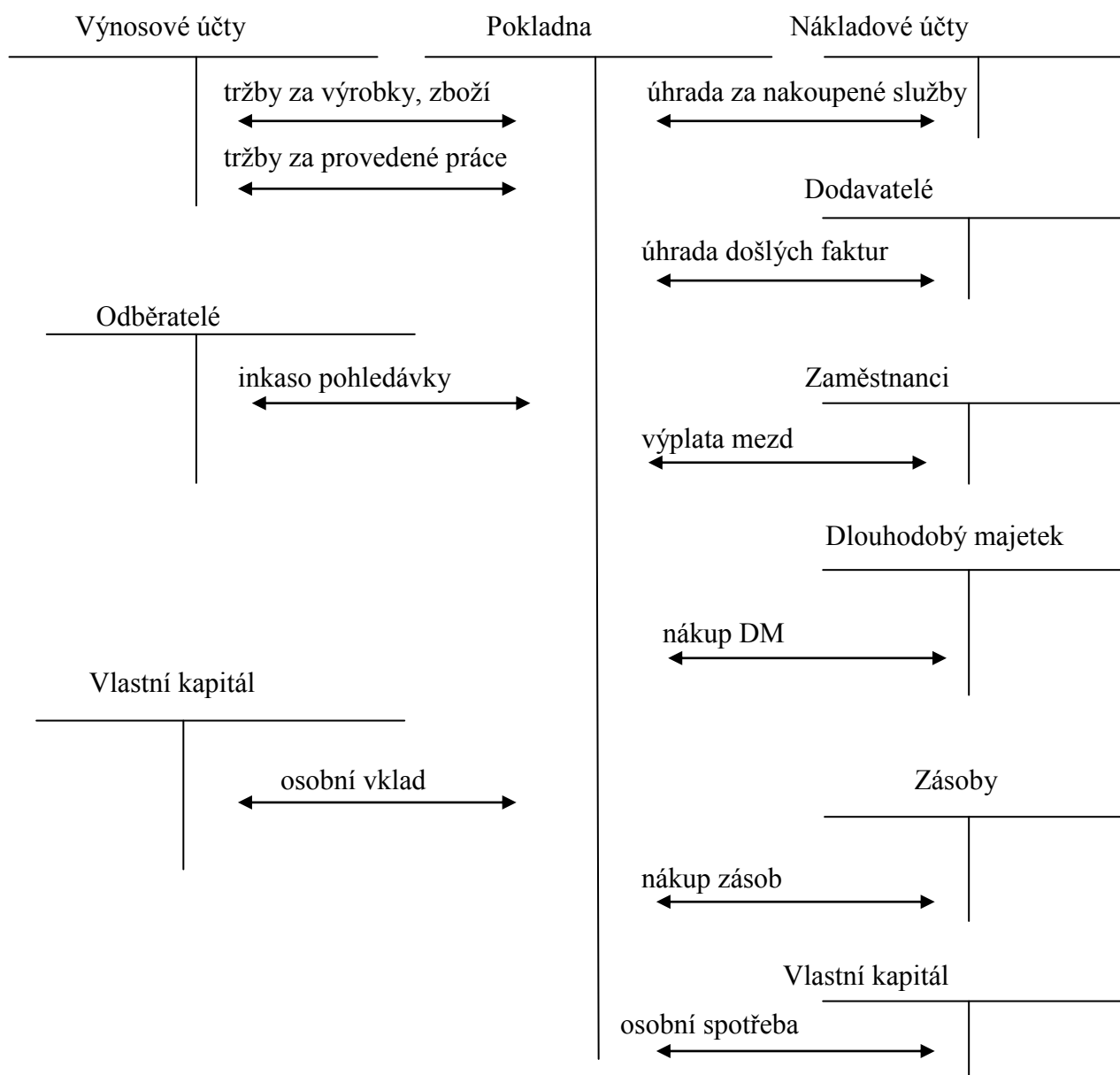
213 Ceníny

- sleduje se stav a pohyb cenin;
- jedná se o vysoce likvidní prostředky – lze je snadno přeměnit na peníze;
- oceňují se jmenovitou hodnotou;
- analytická evidence se vede dle jednotlivých druhů cenin a podle odpovědných osob;
- pořizují se zpravidla nákupem:
  - a) do zásoby — > na účet 213
  - b) do spotřeby — > do nákladů
  - c) spotřeba poštovních známek, telefonních karet, stravenek 518 – Ostatní služby
  - d) spotřeba kolků - účet 538 Ostatní daně a poplatky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Schéma účtování hotovostního placení:

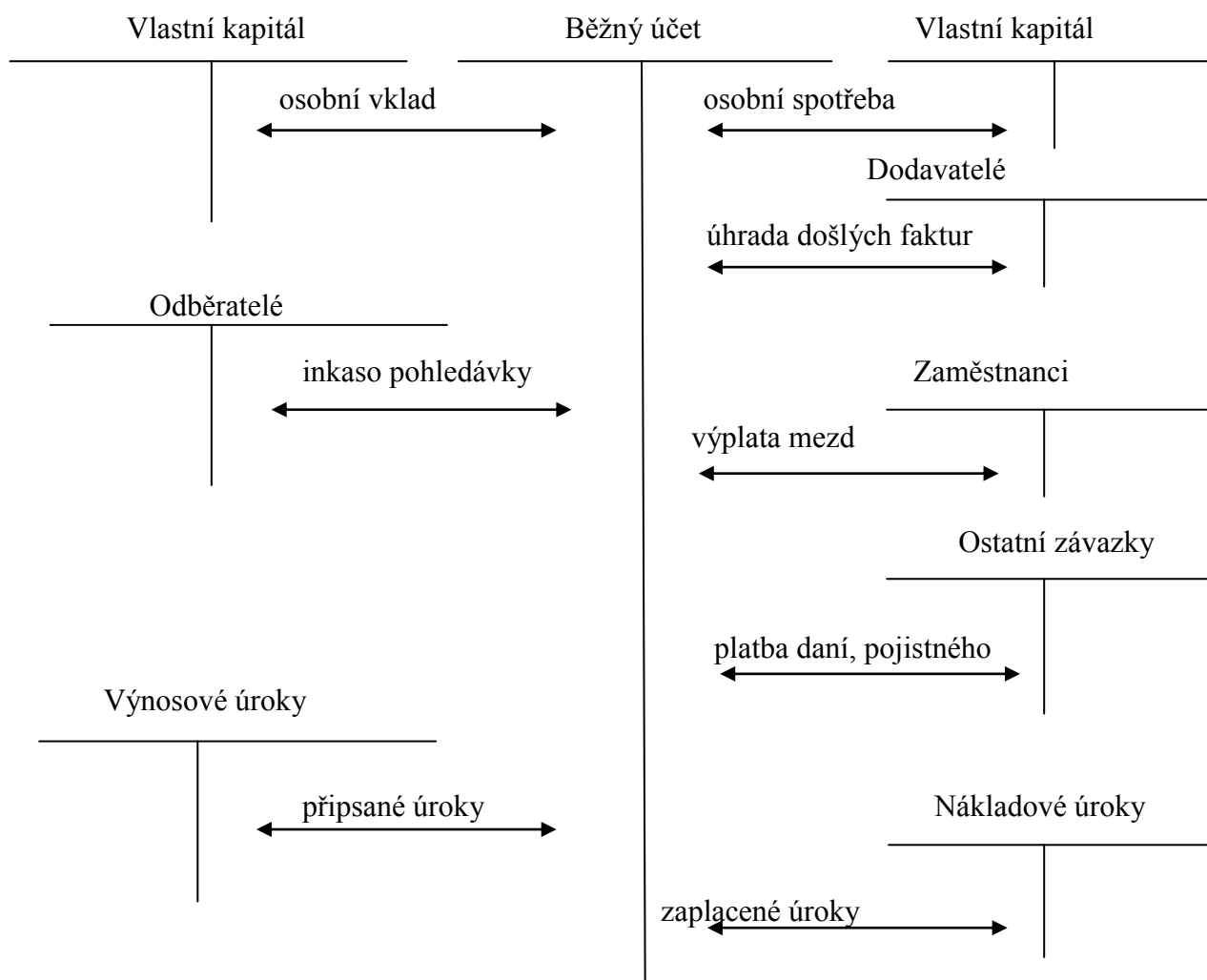
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

221 Bankovní účty

- účetní jednotka zde má uložené peněžní prostředky;
- na BÚ účtujeme na základě výpisu z bankovního účtu;
- účtují se zde o peněžních prostředcích na běžném účtu, kontokorentním účtu, devizovém účtu, termínované vklady.

Schéma účtování na běžném účtu:

(Štohl, 2012)

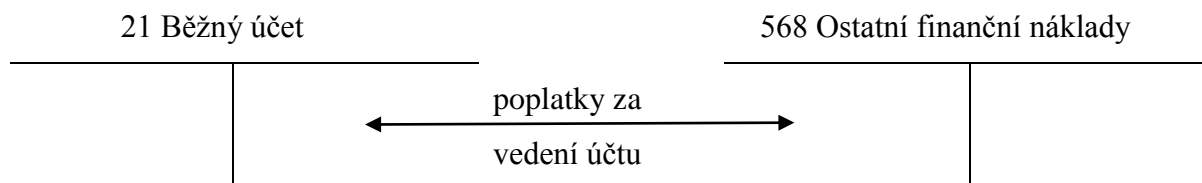
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Analytická evidence se vede

- dle jednotlivých peněžních ústavů;
- u devizových účtů dle měn;
- podle druhů účtů;
- podle čísel účtů.

Banka vyúčtovává poplatky za vedení účtu

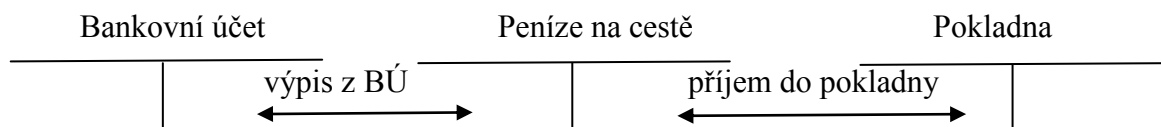
Inventura se provádí k rozvahovému dni.

261 Peníze na cestě

- slouží k překlenutí časového nesouladu mezi finanční operací a doručení účetního dokladu (výpis z úvěrového účtu, výpis z běžného účtu);
- rozvahový účet, který může mít aktivní i pasivní zůstatek (podle toho, o jaký směr pohybu se jedná);
- používá se při převodu mezi: pokladnou a BÚ, mezi bankovními účty, mezi BÚ a úvěrovým účtem;
- používá se, aby se dodržely tyto zásady: podvojnosti, dokladovosti, včasnosti.

Schéma účtování:

a) Výběr peněz z bankovního účtu do pokladny

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

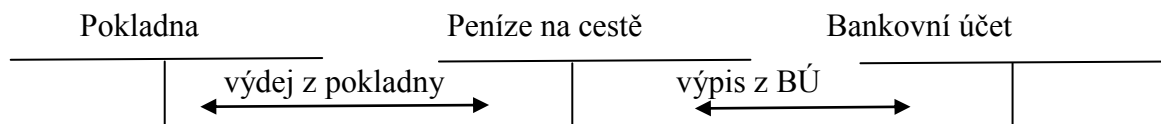

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

b) Odvod peněz z pokladny na bankovní účet

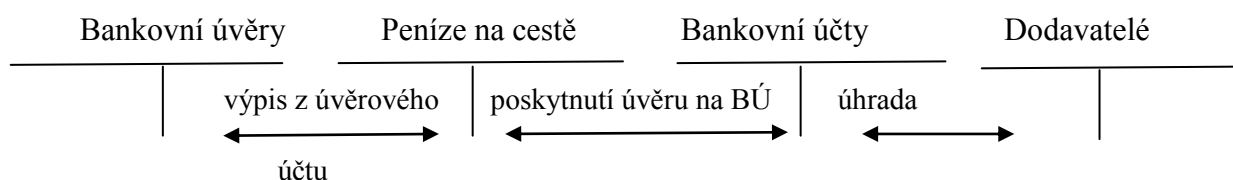
(Štohl, 2011)

Úvěry

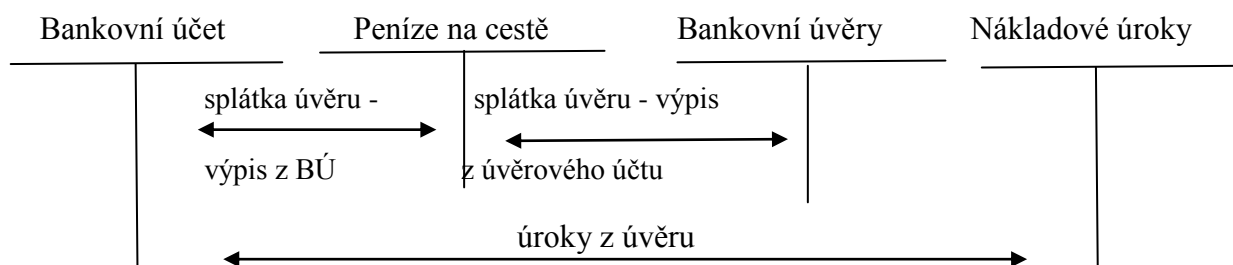
Úvěry jsou cizí zdroje financování. Banka připisuje úvěry zpravidla na běžný účet. V závislosti na době splatnosti úvěru se o nich účtuje jako o krátkodobých úvěrech (úvěry se splatností do 1 roku) nebo dlouhodobých úvěrech (úvěry se splatností nad 1 rok). Cenou za poskytnutí úvěru je úrok, který je finančním nákladem. Na úvěrových účtech se účtuje na základě výpisů z úvěrového účtu. (Štohl, 2012)

Schéma účtování bankovních úvěrů:

1. Poskytnutí úvěru

2. Splátka úvěru a úroku

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Studijní materiály:

Základní literatura:

MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2013 učebnice pro střední školy a vyšší odborné školy*. Praha: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0176-0.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2013 pro střední školy a pro veřejnost. 1. díl*. Znojmo: Nakladatelství Štohl Pavel, 2013. ISBN 978-80-87237-58-8.

ÚZ č. 935: *Účetnictví podnikatelů 2013, Audit*. Ostrava: Sagit, 2013. 176 s. ISBN 978-80-7208-959-8.

Doporučené studijní zdroje:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: Bova Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.

Otázky a úkoly

- 1) K čemu slouží účet Peníze na cestě?
- 2) Společnost ENVY, s. r. o. předložila k zaúčtování tyto pokladní doklady.

Úkol: Zaúčtujte jednotlivé účetní případy.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

	Popis	Kč	MD	D
1.	PPD – tržby za poskytnuté daňové poradenství	15 500		
2.	VPD – úhrada poštovního	500		
3.	VPD – záloha zaměstnanci na pracovní cestu	5 000		
4.	Vyúčtování pracovní cesty	4 500		
5.	VPD – nákup kancelářského materiálu (do spotřeby)	1 200		
6.	Inventarizační rozdíly v pokladně: - schodek pokladní hotovosti způsobený krádeží	900		

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Zamyslete se nad tím, zda nějaký právní předpis upravuje výši úhrad prováděných v hotovosti.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Klíč k řešení otázek:

- 1) Viz výklad
- 2)

	<i>Popis</i>	<i>Kč</i>	<i>MD</i>	<i>D</i>
1.	<i>PPD – tržby za poskytnuté daňové poradenství</i>	<i>15 500</i>	<i>pokladna</i>	<i>tržby z prodeje služeb</i>
2.	<i>VPD – úhrada poštovného</i>	<i>500</i>	<i>nakup. služby</i>	<i>pokladna</i>
3.	<i>VPD – záloha zaměstnanci na pracovní cestu</i>	<i>5 000</i>	<i>pohled. za zam.</i>	<i>pokladna</i>
4.	<i>Vyúčtování pracovní cesty</i>	<i>4 500</i>	<i>cestovné</i>	<i>pohled. za zam.</i>
	<i>PPD – přeplatek vrácen zaměstnancem do pokladny</i>	<i>500</i>	<i>pokladna</i>	<i>pohled. za zam.</i>
5.	<i>VPD – nákup kancelářského materiálu (do spotřeby)</i>	<i>1 200</i>	<i>spotřeba materiálu</i>	<i>pokladna</i>
6.	<i>Inventarizační rozdíly v pokladně: - schodek /manko) pokladní hotovosti způsobený krádeží</i>	<i>900</i>	<i>manka a škody na fin. majetku</i>	<i>pokladna</i>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 8: Základní účtování zásob

Klíčové pojmy:

výrobky, zboží, nedokončená výroba, materiál, polotovary vlastní výroby, zvířata

Cíle kapitoly:

- pochopení podstaty různých druhů zásob,
- porozumění oceňování zásob v účetnictví,
- znalost účtování zásob způsobem A.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Základní účtování zásob - účtová třída 1

- jsou součástí oběžného majetku;
- je pro ně charakteristické, že se při koloběhu majetkových složek jednorázově spotřebovávají nebo se z příslušné činnosti získávají → mění se v jinou formu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Členění zásob:

- a) nakupované zásoby
- b) zásoby vlastní výroby

Nakupované zásoby

Materiál - účtová skupina 11

- suroviny (základní materiál) – látky, které vstupují do výrobku a tvoří jeho podstatu např. dřevo, železo, stavební hmoty;
- pomocné látky – přechází do výrobku, ale netvoří jeho podstatu, např. barvy, laky;
- provozovací látky – slouží k udržování provozu podniku např. mazadla, paliva, čisticí prostředky;
- náhradní díly – slouží k opravám majetku;
- obaly – slouží k ochraně výrobků a přepravě;
- další movité věci s dobou použitelnosti do jednoho roku bez ohledu na výši ocenění;
- drobný hmotný majetek tj. samostatné movité věci s dobou použitelnosti delší než 1 rok, jejichž ocenění nepřevyšuje limit stanovený pro zařazení do dlouhodobého hmotného majetku, o kterém účetní jednotka rozhodla, že o něm nebude účtovat jako o dlouhodobém majetku.

Zboží – účtová skupina 13

- produkty, které účetní jednotka nakupuje za účelem prodeje v nezměněném stavu.

Zásoby vlastní výroby - účtová skupina 12

- nedokončená výroba – částečně opracovaný materiál, na kterém neproběhla ucelená fáze výrobního procesu;
- polotovary – nejsou ještě finálním výrobkem, ale mohou existovat a být prodávány samostatně (v účetních jednotkách, které mají svoji výrobu rozčleněnou do několika fází);
- výrobky – proběhly všechny fáze výrobního procesu, jsou určeny k prodeji mimo podnik;
- zvířata – mladá zvířata a zvířata ve výkrmu, ryby, včelstva, hejna slepic, kachen, krůt.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Oceňování

a) Pořizovací cena - touto cenou se oceňují zásoby při pořízení nákupem.

Pořizovací cena = cena pořízení + vedlejší pořizovací náklady

Vedlejší pořizovací náklady zahrnují:

- a) přepravné;
- b) pojištění při přepravě;
- c) clo.

b) Vlastní náklady - při pořízení zásob vlastní činností.

Vlastní náklady zahrnují přímé náklady spojené s výrobou např. přímý materiál, přímé mzdy – mzdy výrobních dělníků, popř. i část nepřímých nákladů, které se k výrobě vztahují.

c) Reprodukční pořizovací cena – v případě vkladu zásob, darovaných zásob. Cena určená na základě odborného odhadu.

Oceňování zásob při vyskladnění tj. při spotřebě

1. Ocenění metodou FIFO

- výdeje ze skladu se oceňují postupně cenami od nejstarší zásoby k zásobě nejnovější tak, jak se zásoby postupně ze skladu odebírají;

2. Ocenění v cenách zjištěných váženým aritmetickým průměrem proměnlivým

- po každém novém přírůstku určitého druhu materiálu se zjišťuje i nový průměr:

PC = zásoby materiálu v Kč / zásoba materiálu v hmotných jednotkách

3. Ocenění v cenách zjištěných váženým aritmetickým průměrem periodickým

- vypočítává se jediný průměr za určité období ne delší než 1 měsíc
- vychází se vždy z údajů předchozího měsíce:

PC = PZ v Kč + přírůstky materiálu v Kč / PZ v hmotných jednotkách + přírůstek v hmotných jednotkách

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Ocenění metodou sledování pevné ceny a odchylky od ní v analytické evidenci

- stanovíme si předem cenu, ve které oceňujeme ve skladové evidenci;
- všechny příjmy a výdeje účtujeme v pevné ceně a určujeme odchylku od skutečné ceny.

Oddělené sledování ceny pořízení a pořizovacích nákladů

- sledujeme v analytické evidenci;
- součet částek na obou účtech udává skutečnou pořizovací cenu uvedenou na syntetickém účtu;
- při výdeji materiálu se pomocí tzv. průměrného procenta rozpouští poměrná část pořizovacích nákladů.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Účtování materiálu

Všechny druhy zásob je možné účtovat podle způsobu A nebo B. Účetní jednotka může účtovat způsobem A i způsobem B. Způsob účtování však nesmí během účetního období měnit.

Účtování způsobem A

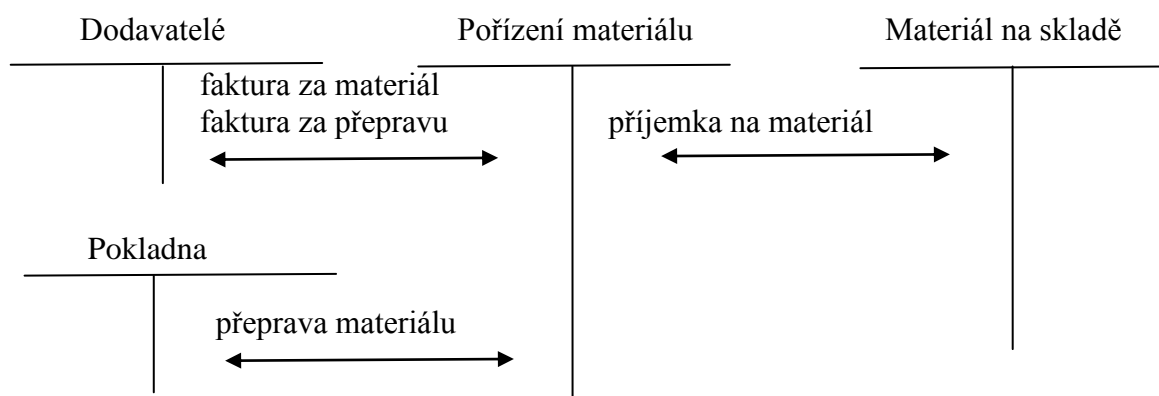
- nakupované zásoby se v průběhu roku účtují na příslušný majetkový účet a do nákladů se dostávají až při jejich spotřebě na základě výdejků.

Účtování zásob – způsob A

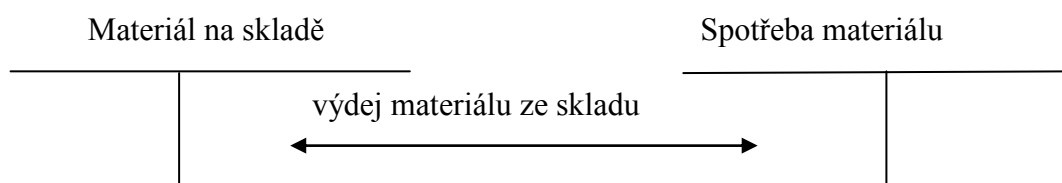
1. Nákup materiálu od neplátce DPH

Schéma účtování:

1. Pořízení materiálu

2. Výdej materiálu do spotřeby

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

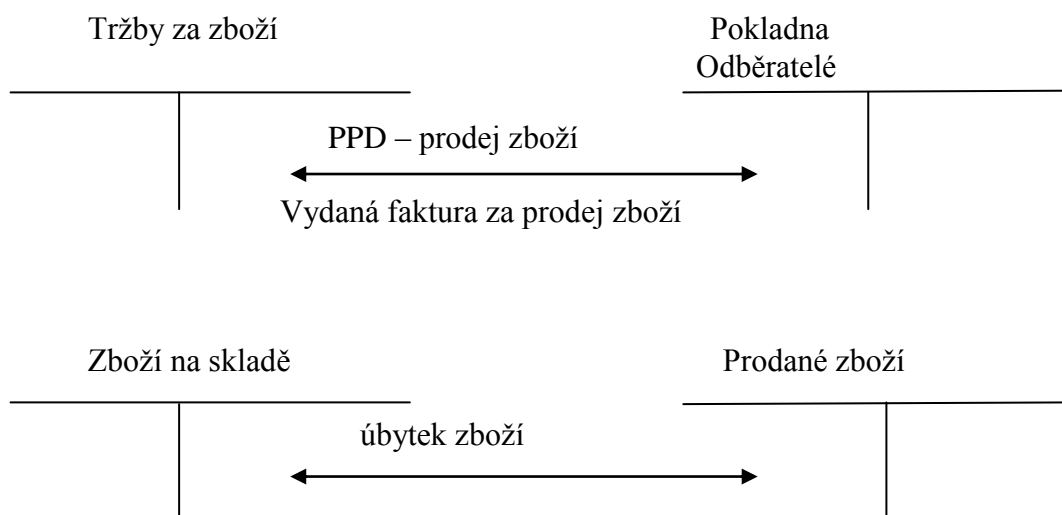
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

3. Pořízení zboží

4. Prodej zboží

(Štohl, 2012)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Studijní materiály:

Základní literatura:

MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2013 učebnice pro střední školy a vyšší odborné školy*. Praha: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0176-0.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2013 pro střední školy a pro veřejnost. 1. díl*. Znojmo: Nakladatelství Štohl Pavel, 2013. ISBN 978-80-87237-58-8.

ÚZ č. 935: *Účetnictví podnikatelů 2013, Audit*. Ostrava: Sagit, 2013. 176 s. ISBN 978-80-7208-959-8.

Doporučené studijní zdroje:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: Bova Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.

? Otázky a úkoly

1) Jakou cenou oceňujeme majetek

- pořízený nákupem .....
- vytvořený vlastní činností .....
- získaný darem .....

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

- 2) Dopočítejte cenu zásob jednotlivých dodávek, jestliže účetní jednotka používá metodu FIFO:

Skladní karta zboží

Popis	Množství v ks	Cena za kus	
Počáteční stav	80	44,-	
1. dodávka	300	48,-	
2. dodávka	60	52,-	
Výdej	350		

- 3) Účetní jednotka vede evidenci zásob způsobem A.

Během účetního období nastaly tyto účetní případy:

	Popis účetního případu	Částka v tis. Kč	MD	D
1.	Vystavená faktura odběrateli za prodej zboží	260		
2.	Výdejka – úbytek prodaného zboží	150		
3.	Přijatá faktura za nákup zboží	140		
4.	VPD – přeprava zboží	8		
5.	Příjemka zboží na sklad v PC	.....		
6.	Přijatá faktura za nákup materiálu	60		
7	Přijatá faktura za přepravu materiálu	1		
8.	Příjemka materiálu na sklad v PC			

Úkol: Zaúčtujte na příslušných účtech.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Klíč k řešení otázek:

- 1) Viz výklad
- 2) $Ocenění\ výdeje = 80 \times 44 + 270 \times 48 = 3\,520 + 12\,960 = 16\,480\text{ Kč}$
- 3)

	<i>Popis účetního případu</i>	<i>Částka v tis. Kč</i>	<i>MD</i>	<i>D</i>
1.	<i>Vystavená faktura odběrateli za prodej zboží</i>	260	<i>odběratelé</i>	<i>tržby za zboží</i>
2.	<i>Výdejka – úbytek prodaného zboží</i>	150	<i>prodané zboží</i>	<i>zboží na skladě</i>
3.	<i>Přijatá faktura za nákup zboží</i>	140	<i>pořízení zboží</i>	<i>dodavatelé</i>
4.	<i>VPD – přeprava zboží</i>	8	<i>pořízení zboží</i>	<i>pokladna</i>
5.	<i>Příjemka zboží na sklad v PC</i>	148	<i>zboží na skladě</i>	<i>pořízení zboží</i>
6.	<i>Přijatá faktura za nákup materiálu</i>	60	<i>pořízení materiálu</i>	<i>dodavatelé</i>
7.	<i>Přijatá faktura za přepravu materiálu</i>	1	<i>pořízení materiálu</i>	<i>dodavatelé</i>
8.	<i>Příjemka materiálu na sklad v PC</i>	61	<i>materiál na skladě</i>	<i>pořízení materiálu</i>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 9: Daň z přidané hodnoty

Klíčové pojmy:

předmět daně, plátce daně, sazba daně, daň na vstupu, daň na výstupu, nadměrný odpočet, daňová povinnost

Cíle kapitoly:

- pochopení podstaty DPH,
- porozumění principu fungování DPH,
- znalost výpočtu DPH.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty je všeobecnou daní ze spotřeby. Je zahrnována do cen zboží a služeb, takže je placena nepřímou.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Výrobce (prodejce) připočítává DPH k ceně výrobku, služby nebo zboží, takže zákazník zaplatí cenu včetně DPH. Na druhé straně mají plátcí DPH nárok na odpočet daně při nákupu materiálu, služeb nebo dlouhodobého majetku. (Štohl, 2012)

DPH představuje část nově vytvořené hodnoty, kterou plátce k výrobku, zboží, službě přidal.

Základní pojmy

Výstup = nově vytvořená produkce => daň na výstupu;

Vstup = zboží a služby => daň na vstupu;

Nárok na odpočet = souhrn daně na vstupu, kterou lze uplatnit za zdaňovací období;

Daňová povinnost = rozdíl mezi sumou daně na vstupu a odpočtem daně: je-li rozdíl kladný

—> vlastní daňová povinnost, je-li rozdíl záporný —> nadměrný odpočet.

Plátcí DPH

Plátcem DPH je fyzická nebo právnická osoba, pokud její obrat za předcházejících 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne 1 000 000 Kč.

Sazba DPH

- základní 21 %
- snížená 15 %

Snížené sazby podléhá např. většina potravin, léky, knihy, noviny, teplo, chlad, dětské pleny a autosedačky. Ze služeb ubytovací, úklidové práce, pohřební služby, pozemní, vodní a letecká hromadná doprava, stavební a montážní práce pro bydlení.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Výpočet daně

- daň zdola tj. daň se vypočítá: základ daně x sazba daně;
- daň shora – základem daně je cena včetně DPH. DPH se vypočítá jako celková částka s daní x koeficient. Koeficient se vypočítá jako podíl, v jehož čitateli je sazba daně a ve jmenovateli 100 + příslušná sazba daně. Vypočtený koeficient se zaokrouhluje na čtyři desetinná místa. (Štohl, 2012)

Daňové doklady

Nárok na odpočet DPH může plátcé uplatnit na základě daňového dokladu, který může mít mnoho různých forem:

- běžný daňový doklad
- doklad o zaplacení (např. u hromadné přepravy osob)
- splátkový kalendář
- doklad o použití
- jednotný správní doklad
- zjednodušený daňový doklad

Schéma účtování DPH

Daň z přidané hodnoty	
DPH ze vstupů (tj. nákupů)	DPH z výstupů (tj. prodejů)
<i>pohledávka za finančním úřadem</i>	<i>závazek vůči finančnímu úřadu</i>
KZ na MD = nadměrný odpočet (součet DPH na vstupu je vyšší než součet DPH na výstupu)	KZ na D = daňová povinnost (součet DPH na výstupu je vyšší než součet DPH na vstupu)

(Štohl, 2012)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Studijní materiály:

Základní literatura:

MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2013 učebnice pro střední školy a vyšší odborné školy*. Praha: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0176-0.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2013 pro střední školy a pro veřejnost. 1. díl*. Znojmo: Nakladatelství Štohl Pavel, 2013. ISBN 978-80-87237-58-8.

ÚZ č. 935: *Účetnictví podnikatelů 2013, Audit*. Ostrava: Sagit, 2013. 176 s. ISBN 978-80-7208-959-8.

Doporučené studijní zdroje:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: Bova Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.

Otázky a úkoly

1) Přiřaďte příslušnou sazbu DPH tomuto zboží:

Autosedačky	.....
Učebnice	.....
Obuv	.....
Plnicí pero	.....
Tričko	.....
Ubytování	.....

2) Vypočítejte DPH na zjednodušeném daňovém dokladu, na němž je uvedena částka 8 500 Kč vč. DPH 21 %.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Diskutujte o smyslu DPH z hlediska příjmu do státního rozpočtu.

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) *Přiřadte příslušnou sazbu DPH tomuto zboží:*

<i>Autosedačky</i>	<i>15 %</i>
<i>Učebnice</i>	<i>15 %</i>
<i>Obuv</i>	<i>21 %</i>
<i>Plnicí pero</i>	<i>21 %</i>
<i>Tričko</i>	<i>21 %</i>
<i>Ubytování</i>	<i>15 %</i>

- 2) *Koef. = $21/100 + 21 = 0,1736$*

$$DPH 21 \% = 8\,500 \times 0,1736 = 1\,475,6 = 1\,476 \text{ Kč}$$

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 10: Základní účtování dlouhodobého majetku

Klíčové pojmy:

dlouhodobý hmotný majetek, dlouhodobý hmotný majetek, dlouhodobý finanční majetek, odpisy, oprávky, zůstatková cena

Cíle kapitoly:

- pochopení pojmu dlouhodobý hmotný majetek, dlouhodobý nehmotný majetek, dlouhodobý finanční majetek,
- porozumění významu odepisování dlouhodobého majetku,
- znalost účtování o pořízení dlouhodobého majetku.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Charakteristika dlouhodobého majetku

- má hmotnou podstatu
- není určen pro jednorázovou spotřebu
- jeho doba držení a užívání je delší než 1 rok, PC cena > 40 000 Kč.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Člení se:

1. dlouhodobý hmotný majetek;
2. dlouhodobý nehmotný majetek;
3. dlouhodobý finanční majetek.

Dlouhodobý hmotný majetek

- a) pozemky, stavby, umělecká díla a sbírky – bez ohledu na pořizovací cenu;
- b) samostatné movité věci – pořizovací cena vyšší než 40 000 Kč a použitelnost delší než 1 rok;
- c) pěstitelské celky trvalých porostů – s dobou plodnosti delší než 3 roky;
- d) základní stádo a tažná zvířata – bez ohledu na pořizovací cenu.

Technické zhodnocení majetku, které vzniká nástavbami, přístavbami, rekonstrukcí nebo modernizací (= zlepšení funkcí a vlastností, zejména účelu nebo využití). Pokud částka překročí u jednotlivého majetku v úhrnu ve zdaňovacím období 40 000 Kč, technické zhodnocení zvyšuje PC stávajícího dlouhodobého majetku.

Dlouhodobý nehmotný majetek

Majetek nehmotné povahy, jehož pořizovací cena je v jednotlivém případě vyšší než 60 000 Kč a doba použitelnosti delší než 1 rok.

- a) patenty, licence, výrobní postupy, vynálezy, ochranné známky;
- b) programové vybavení (software);
- c) zřizovací výdaje – poplatky spojené se založením firmy. Např. poplatky za vydání;
- d) živnostenského listu, výpisu z trestního rejstříku apod.

Dlouhodobý finanční majetek

Různé druhy cenných papírů, které má účetní jednotka v držení déle než 1 rok.

Účetní jednotka je získává za účelem:

- a) získání vlivu v jiné obchodní společnosti prostřednictvím podílové účasti na jejím základním kapitálu (podílové cenné papíry, finanční půjčky s dobou splatnosti delší než 1 rok);
- b) uložení volných peněžních prostředků do nákupu akcií za účelem získání dividend.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Oceňování dlouhodobého majetku

1. Pořizovací cenou = cena pořízení + vedlejší náklady na pořízení

(clo, doprava, pojištění, montáž, úroky z úvěru do doby uvedení majetku do užívání)

- pořizovací cenou se oceňuje majetek pořízený nákupem od externích dodavatelů.

Do nákladů na pořízení DM nepatří:

- výdaje na přípravu pracovníků pro nově vznikající provozy
- výdaje na vybavení pořizované investice zásobami

Úroky do doby zařazení investice do užívání – záleží, jak se firma sama rozhodne, zda je zahrne do pořizovací ceny nebo zda je zaúčtuje přímo do nákladů na účet 562.

2. Vlastními náklady

- u dlouhodobého majetku, který si ÚJ pořídí vlastní činností (aktivací)
- zahrnují přímé náklady vynaložené na výrobu a nepřímé náklady, které se k výrobě vztahují.

3. Reprodukční pořizovací cenou

- ocenění dlouhodobého majetku pořízeného jinak než nákupem nebo vlastní činností
- např. darováním, vklady, přebytky při inventarizaci – zjišťuje se na základě znaleckého posudku;
- je to cena, za kterou byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje.

Finanční dlouhodobý majetek

- oceňuje se pořizovací cenou v okamžiku pořízení:

pořizovací cena = cena pořízení + vedlejší náklady

(poplatky za zprostředkování, poplatek burze apod.)

Pořízení dlouhodobého majetku

1. nákupem od dodavatelů
2. vytvořením vlastní činností
3. darem
4. přeřazením z osobního užívání

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Náklady související s pořízením dlouhodobého majetku se soustředí na kalkulačních účtech
041 Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku
042 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku

V případě okamžitého zařazení do užívání lze účtovat bez použití účtů 041 a 042 přímo na majetkové účty.

Odpisování dlouhodobého majetku

Hodnota dlouhodobého majetku postupně přechází do hodnoty nových výrobků – dlouhodobý majetek se opotřebovává.

Opotřebení majetku:

- fyzické – v důsledku užívání dlouhodobého majetku
- morální – v důsledku technického pokroku majetek ztrácí svoji hodnotu.

Peněžní částka vyjadřující opotřebení majetku za účetní období —> **odpisy**.

Souhrn odpisů za dobu užívání dlouhodobého majetku —> **oprávky**.

Pořizovací cena – oprávky = **zůstatková cena**

Odpisy

- a) účetní
- b) daňové

Účetní odpisy si stanoví účetní jednotka sama s ohledem na reálné opotřebení dlouhodobého majetku, např. v závislosti na počtu ujetých kilometrů u dopravních prostředků apod.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Daňové odpisy upravuje zákon o daních z příjmů. Pro účely daňového odpisování se majetek zatřídí do příslušné odpisové skupiny. Každá odpisová skupina má stanovenou minimální dobu odpisování majetku:

Odpisová skupina	Počet let odpisování	Druh dlouhodobého majetku
1	3	Počítače, kancelářská technika
2	5	Osobní a nákladní automobily, pracovní stroje
3	10	Parní kotle
4	20	Budovy z lehkých hmot
5	30	Budovy, byty, nebytové prostory, haly
6	50	Administrativní budovy, obchodní centra

Způsob odpisování pro každý nově pořízený dlouhodobý majetek si účetní jednotka stanoví sama. Po celou dobu odpisování jej nelze měnit. (Štohl, 2012)

Rozlišujeme:

- rovnoměrné odpisy
- zrychlené odpisy

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

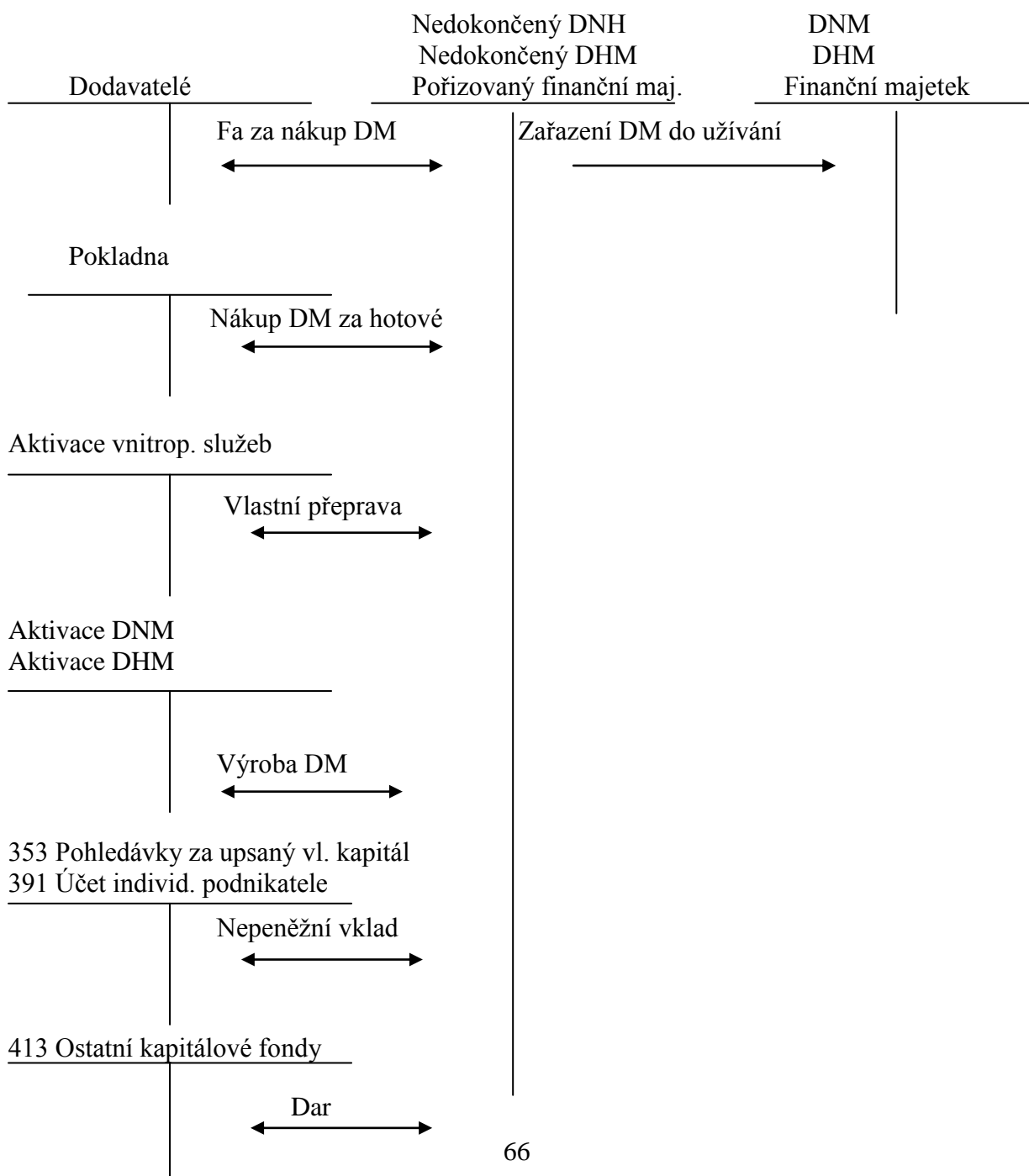

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Schéma účtování pořízení dlouhodobého majetku

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Studijní materiály:

Základní literatura:

MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2013 učebnice pro střední školy a vyšší odborné školy*. Praha: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0176-0.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2013 pro střední školy a pro veřejnost. 1. díl*. Znojmo: Nakladatelství Štohl Pavel, 2013. ISBN 978-80-87237-58-8.

ÚZ č. 935: *Účetnictví podnikatelů 2013, Audit*. Ostrava: Sagit, 2013. 176 s. ISBN 978-80-7208-959-8.

Doporučené studijní zdroje:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: Bova Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.

Otázky a úkoly

- 1) Účetní odpisy vyjadřují
  - a) skutečné opotřebení dlouhodobého majetku
  - b) předpokládané opotřebení dlouhodobého majetku
  - c) max. výši opotřebení dle zákona o daních z příjmů
  - d) žádná odpověď není správná

- 2) Za dlouhodobý hmotný majetek jsou vždy považovány
  - a) dopravní prostředky
  - b) budovy
  - c) pozemky
  - d) přístroje

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

3) Zaúčtujte účetní případy v souvislosti s pořízením dlouhodobého majetku:

Účetní operace	Kč	MD	D
1. FAP - nákup balicího stroje	96 000		
2. VPD - instalace a montáž stroje	3 600		
3. VÚD - zařazení stroje do používání v PC	.....		
4. Přijatý dar od sponzora – testovací zařízení oceněné dle zákona o oceňování na	86 000		
5. Zúčtování odpisů strojů	15 000		

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

1) Diskutujte o dopadech různých způsobů odepisování dlouhodobého majetku do výsledku hospodaření účetní jednotky.

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) a
- 2) b, c
- 3)

Účetní operace	Kč	MD	D
1. FAP - nákup balicího stroje	96 000	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	dodavatelé
2. VPD - instalace a montáž stroje	3 600	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	pokladna
3. VÚD - zařazení stroje do používání v PC	99 600	samost. movité věci	pořízení dlouhodobého hmotného majetku
4. Přijatý dar od sponzora – testovací zařízení oceněné dle zákona o oceňování na	86 000	samost. movité věci	ost. kapitálové fondy
5. Zúčtování odpisů strojů	15 000	odpisy	oprávky k SMV

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 11: Základní účtování mezd

Klíčové pojmy:

mzda časová, mzda úkolová, hrubá mzda, superhrubá mzda, záloha na daň,
sociální pojištění, zdravotní pojištění, slevy na dani, čistá mzda

Cíle kapitoly:

- pochopení pojmu mzda,
- porozumění mzdové evidenci,
- znalost postupu výpočtu mezd a jejich zaúčtování.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Základní pojmy

Mzda je odměnou za vykonanou práci, kterou vyplácí zaměstnavatel svému zaměstnanci.

Formy mezd:

- časová
- úkolová

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Operativní evidenci ke mzdám tvoří:

- evidence docházky;
- úkolové listy;
- pracovní listy;
- převodky a jiné doklady, které jsou podkladem pro výměru mezd.

Podkladem pro účtování mezd je zúčtovací a výplatní listina mezd. Tato listina je analytickou evidencí k účtu **Mzdové náklady**. Zúčtovací a výplatní listina se vyhotovuje pro každého zaměstnance, podle vnitropodnikových útvarů i po podnik jako celek.

Pro každého zaměstnance se vede dále i *evidenční list důchodového zabezpečení*. Ten obsahuje údaje o době zaměstnání a o ročním výdělku. Tento evidenční list slouží jako podklad pro budoucí vyměřování starobního nebo invalidního důchodu.

Výpočet mzdy

Hrubá mzda - základní mzda (úkolová, časová)
- zdravotní pojištění (4,5 %)
- sociální pojištění (6,5 %)
- záloha na daň z příjmů (15 %)
= čistá mzda

Částka k výplatě = Čistá mzda – ostat. srážky + náhrada mzdy za pracovní neschopnost

Ostatní srážky - spoření, pojištění, výživné

Super hrubá mzda = hrubá mzda + odvody sociálního a zdravotního pojištění zaměstnavatele (34 %)

Základ daně = super hrubá mzda

Záloha na daň - sazba 15 %

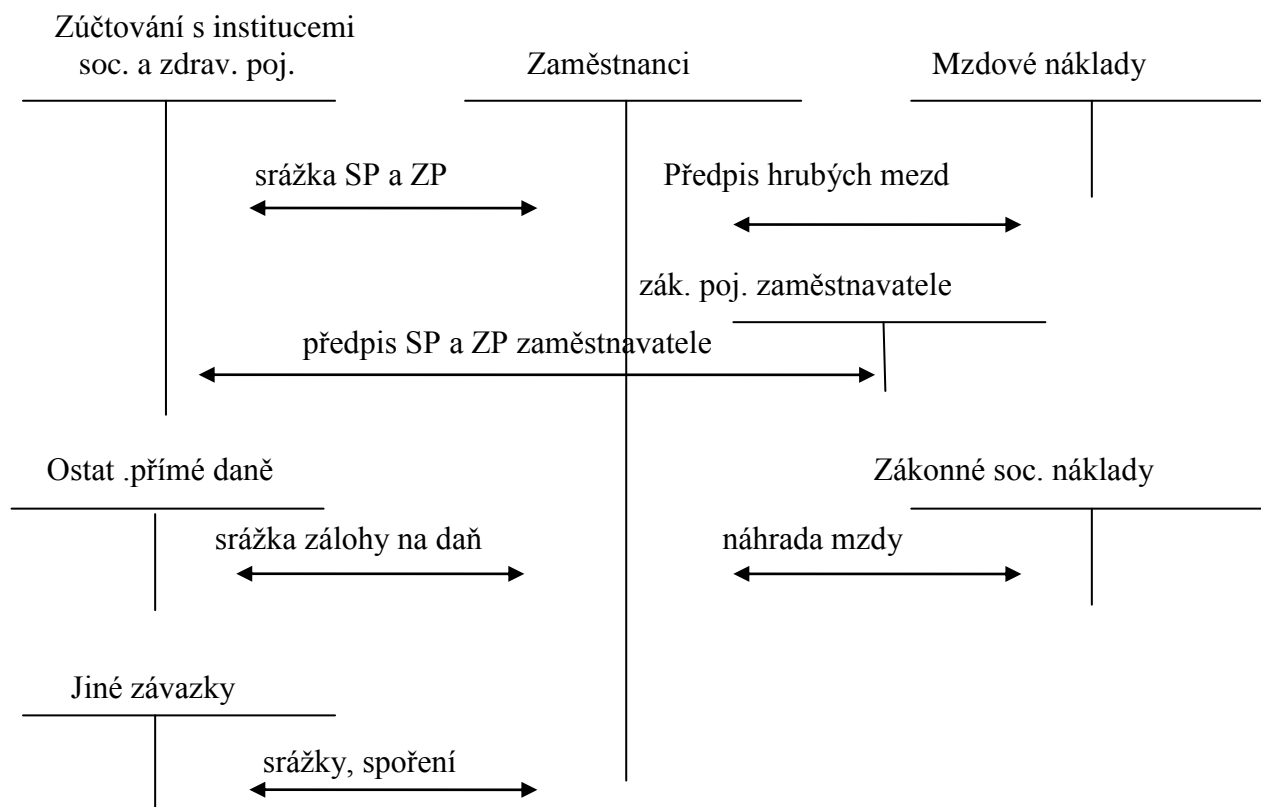
Možnost uplatnění slev na dani – na poplatníka, na vyživované dítě

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Účtování mezd

Mzdy musí být účtovány v tom období, ve kterém byla práce vykonána nebo za které přísluší zaměstnanci odměna. Mzdy jsou pro podnik nákladem a proto jsou zaúčtovány na účet **Mzdové náklady**, zapisujeme hrubou mzdu.

Nemocenské dávky jsou vypláceny ze sociálního fondu. Část sociálního a zdravotního pojištění za zaměstnance platí zaměstnavatel, odvádí ho na účet Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění. (Mrkosová, 2012)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Studijní materiály:

Základní literatura:

MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2013 učebnice pro střední školy a vyšší odborné školy*. Praha: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0176-0.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2013 pro střední školy a pro veřejnost. 1. díl*. Znojmo: Nakladatelství Štohl Pavel, 2013. ISBN 978-80-87237-58-8.

ÚZ č. 935: *Účetnictví podnikatelů 2013, Audit*. Ostrava: Sagit, 2013. 176 s. ISBN 978-80-7208-959-8.

Doporučené studijní zdroje:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: Bova Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.

Otázky a úkoly

- 1) Uveďte možné způsoby odměňování zaměstnanců.
- 2) Za měsíc únor 2013 byla p. Ježkovi, zaměstnanci společnosti XENA, a. s., zúčtovaná hrubá mzda ve výši 30 000 Kč. Podepsal Prohlášení (sleva na poplatníka ve výši 2 070 Kč) a uplatňuje daňové zvýhodnění na 2 děti (1 117 Kč na 1 dítě).

Úkol: Vypočtete čistou mzdu, formulujte účetní případy a zaúčtujte.

Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Diskutujte o tom, co je to „švaresystém“.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Klíč k řešení otázek:

1) Viz výklad.

	<i>Popis účetního případu</i>	<i>Kč</i>	<i>MD</i>	<i>D</i>
1.	<i>Předpis hrubé mzdy</i>	<i>30 000</i>	<i>mzdové náklady</i>	<i>zaměstnanci</i>
2.	<i>Srážka zálohy na daň z příjmů</i>	<i>1 726</i>	<i>zaměstnanci</i>	<i>ost. přímé daně</i>
3.	<i>Srážka SP 6,5 %</i>	<i>1 950</i>	<i>zaměstnanci</i>	<i>zúčtování s instit.</i>
4.	<i>Srážka ZP 4,5 %</i>	<i>1 350</i>	<i>zaměstnanci</i>	<i>zúčtování s instit.</i>
5.	<i>Výplata čisté mzdy</i>	<i>24 974 Kč</i>	<i>zaměstnanci</i>	<i>BÚ</i>

Výpočet mzdy:

<i>Hrubá mzda</i>		<i>30 000 Kč</i>
<i>Superhrubá mzda</i>	$30\,000 \times 1,34 =$	<i>40 200 Kč</i>
<i>Záloha na daň</i>	$40\,200 \times 0,15 =$	<i>6 030 Kč</i>
- <i>sleva na poplatníka</i>		<i>- 2 070 Kč</i>
- <i>daňové zvýhodnění na 2 děti</i>	$- 2 \times 1\,117 =$	<i>2 234 Kč</i>
<i>Záloha po slevách</i>		<i>1 726 Kč</i>
<i>Srážka soc. poj. 6,5 %</i>	$30\,000 \times 0,065 =$	<i>1 950 Kč</i>
<i>Srážka zdrav. poj. 4,5 %</i>	$30\,000 \times 0,045 =$	<i>1 350 Kč</i>
<i>Čistá mzda</i>	$= 30\,000 - (1\,726 + 1\,950 + 1\,350) =$	<i>24 974 Kč</i>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 12: Základní účtování nákladů, výnosů a výsledku hospodaření

Klíčové pojmy:

**náklady, výnosy, provozní náklady, finanční náklady, mimořádné náklady,
provozní výnosy, finanční výnosy, mimořádné výnosy**

Cíle kapitoly:

- pochopení pojmu náklady, výnosy,
- porozumění významu různého členění nákladu a výnosů,
- znalost rozdílu mezi náklady a výdaji, výnosy a příjmy.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Náklady a výnosy

Náklady - vynaložený majetek a práce za určitým účelem na konkrétní výkon (výrobek, práci nebo službu) v peněžním vyjádření.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Výdaje - jednostranné vynaložení (úbytek) majetku v peněžním vyjádření bez udání důvodu vynaložení.

Výnosy - přírůstek majetku v peněžním vyjádření nebo snížení závazku za určitý konkrétní výkon.

Příjmy - přírůstek peněžních prostředků bez vazby na konkrétní výkony.

Náklady a výnosy ovlivňují výsledek hospodaření účetní jednotky. Proto je třeba sledovat vývoj nákladů a výnosů nejen souhrnně, ale i v podrobném členění.

Členění nákladů a výnosů

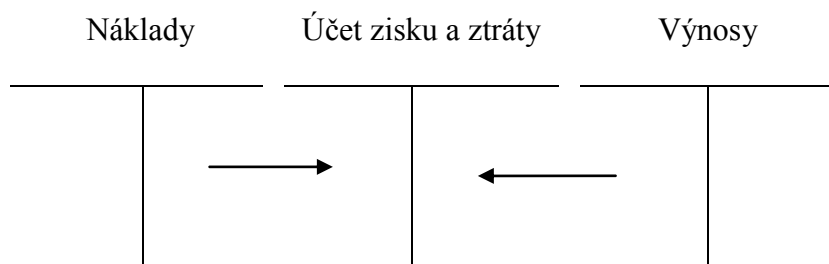
- a) dle druhů - 5. účtová třída;
- b) dle účelu – provozní, finanční, mimořádné;
- c) z hlediska stanovení základu daně – účetní a daňové;
- d) v závislosti na objemu prováděných výkonů – fixní, variabilní;
- e) dle míry spjatosti s konkrétním výkonem – přímé, nepřímé;
- f) dle místa vzniku – výrobní, odbytové, režijní.

Zásady účtování nákladů a výnosů

1. Náklady se účtují na účtech 5. třídy, výnosy 6.
2. Náklady se v průběhu roku účtují na stranu MD (výjimečně na stranu D)
3. Výnosy se v průběhu roku účtují na stranu D (výjimečně na stranu MD)
4. Účtují se zásadně do období, s nímž věcně a časově souvisí
5. Na jednotlivé účty se účtuje narůstajícím způsobem od počátku roku (tj. na počátku roku vykazují tyto účty nulový zůstatek)
6. Při uzavírání účetních knih se zůstatky účtů nákladů a výnosů převádějí na účet 710 – Účet zisku a ztráty:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

7. Opravy nákladů a výnosů v minulých letech se účtují do běžného období, a to na účtech, jichž se opravy týkají.

8. Zákaz kompenzace nákladů s výnosy.

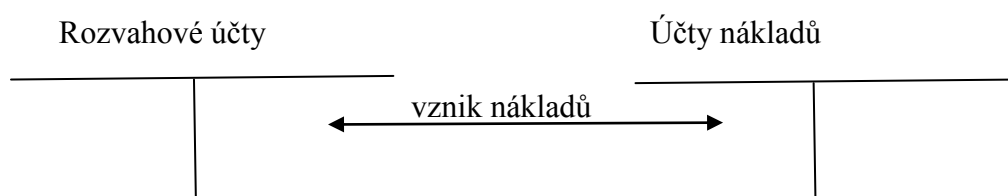
Účtování nákladů

Náklady jsou účtovány narůstajícím způsobem od počátku účetního období na stranu Má dáti.

Náklady se člení v účtové třídě 5:

- skupina 50 – 55 – provozní náklady
- skupina 56 – 57 – finanční náklady
- skupina 58 – mimořádné náklady
- skupina 59 – daně z příjmů a převodové účty

Schéma účtování nákladů

Účtování výnosů

Výnosy se člení v účtové třídě 6 takto:

- účtová skupina 60 – 64 – provozní výnosy
- účtová skupina 66 – finanční výnosy
- účtová skupina 69 – mimořádné výnosy

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

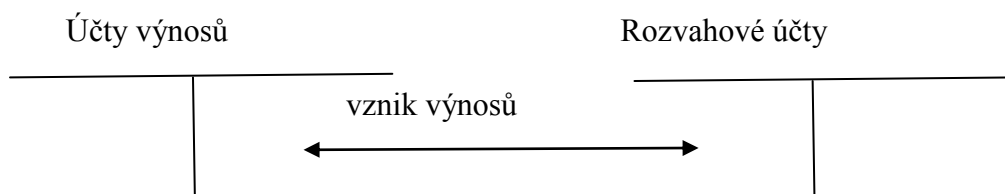

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Schéma účtování výnosů

(Mrkosová, 2012)

Studijní materiály:

Základní literatura:

MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2013 učebnice pro střední školy a vyšší odborné školy*. Praha: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0176-0.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2013 pro střední školy a pro veřejnost. 1. díl*. Znojmo: Nakladatelství Štohl Pavel, 2013. ISBN 978-80-87237-58-8.

ÚZ č. 935: *Účetnictví podnikatelů 2013, Audit*. Ostrava: Sagit, 2013. 176 s. ISBN 978-80-7208-959-8.

Doporučené studijní zdroje:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: Bova Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

? Otázky a úkoly

- Podtrhněte, které z uvedených nákladů jsou finančními náklady:
placené úroky, mzdové náklady, škody, prodané zboží, kursová ztráta, dary, odpisy, spotřeba energie, prodané cenné papíry, manko v pokladně, poplatky za vedení účtu, manko na zboží.
- Rozdělte následující náklady na provozní, finanční a mimořádné:
placené úroky, mzdové náklady, prodané zboží, kursová ztráta, dary, odpisy, spotřeba energie, prodané cenné papíry, manko v pokladně, poplatky za vedení účtu, manko na zboží, škoda (způsobená požárem).

<i>provozní</i>	<i>finanční</i>	<i>mimořádné</i>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

3) Zaúčtujte následující účetní případy:

	Účetní případ	Kč	MD	D
1.	Výdejka – spotřeba materiálu	10 000		
2.	Prodej služeb za hotové	5 000		
3.	Poplatky za vedení účtu	1 250		
4.	Přijaté úroky na BÚ	750		
5.	Prodej zboží na fakturu	16 000		
6.	Úbytek prodaného zboží	12 000		
7.	Předpis hrubých mezd	60 000		

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

1) Diskutujte o tom, proč jsou pro účetnictví důležité náklady a výnosy, nikoli výdaje a příjmy.

🔑 Klíč k řešení otázek:

1) placené úroky, mzdové náklady, škody, prodané zboží, kursová ztráta, dary, odpisy, spotřeba energie, prodané cenné papíry, manko v pokladně, poplatky za vedení účtu, manko na zboží.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

2) Rozdělte následující náklady na provozní, finanční a mimořádné:

placené úroky, mzdové náklady, prodané zboží, kursová ztráta, dary, odpisy, spotřeba energie, prodané cenné papíry, manko v pokladně, poplatky za vedení účtu, manko na zboží, škoda (způsobená požárem).

<i>provozní</i>	<i>finanční</i>	<i>mimořádné</i>
<i>mzdové náklady</i>	<i>placené úroky</i>	<i>škoda</i>
<i>prodané zboží</i>	<i>kursová ztráta</i>	
<i>dary</i>	<i>prodané cenné papíry</i>	
<i>odpisy</i>	<i>manko v pokladně</i>	
<i>spotřeba energie</i>	<i>poplatky za vedení účtu</i>	
<i>manko na zboží</i>		

3)

	<i>Účetní případ</i>	<i>Kč</i>	<i>MD</i>	<i>D</i>
1.	<i>Výdejka – spotřeba materiálu</i>	<i>10 000</i>	<i>501</i>	<i>112</i>
2.	<i>Prodej služeb za hotové</i>	<i>5 000</i>	<i>211</i>	<i>602</i>
3.	<i>Poplatky za vedení účtu</i>	<i>1 250</i>	<i>568</i>	<i>221</i>
4.	<i>Přijaté úroky na BÚ</i>	<i>750</i>	<i>221</i>	<i>662</i>
5.	<i>Prodej zboží na fakturu</i>	<i>16 000</i>	<i>311</i>	<i>604</i>
6.	<i>Úbytek prodaného zboží</i>	<i>12 000</i>	<i>504</i>	<i>132</i>
7.	<i>Předpis hrubých mezd</i>	<i>60 000</i>	<i>521</i>	<i>331</i>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 13: Základní účtování na kapitálových účtech

Klíčové pojmy:

vlastní kapitál, základní kapitál, rezervní fond, statutární fondy, ostatní kapitálové fondy, rezervy, dlouhodobé závazky

Cíle kapitoly:

- pochopení pojmu vlastní kapitál,
- porozumění významu základního kapitálu u různých právních forem podnikání,
- znalost vlastních a cizích zdrojů financování majetku.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Charakteristika kapitálových účtů

Rozvahové pasivní účty – účtová třída 4

- představují dlouhodobé zdroje krytí

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Člení se na:

- vlastní kapitál (vlastní zdroje);
- cizí kapitál (cizí zdroje).

Vlastní kapitál

- základní kapitál;
- kapitálové fondy;
- fondy ze zisku ;
- výsledek hospodaření tj. zisk nebo ztráta v podobě nerozděleného zisku minulých let, neuhrazené ztráty minulých let; zisk běžného období;
- účet individuálního podnikatele.

Cizí kapitál dlouhodobý

- rezervy;
- dlouhodobé bankovní úvěry;
- dlouhodobé závazky.

Oceňování kapitálu - jmenovitou hodnotou

Účtování na kapitálových účtech ovlivněno právní formou podnikání:

1. Obchodní společnosti:

kapitálové: akciová společnost
společnost s ručením omezeným

osobní: veřejná obchodní společnost
komanditní společnost

2. Družstva

3. Podniky jednotlivců (fyzické osoby)

4. Státní podniky

Základní kapitál

- souhrn všech vkladů vložených do společnosti – závislý na druhu společnosti – povinně - kapitálové společnosti a družstva;
- účtování při vzniku společnosti, při jeho zvýšení a snížení – do doby zapsání změn v obchodním rejstříku (OR) se změny účtují na účtu Změny základního kapitálu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Emisní ážio

Ostatní kapitálové fondy - ostatní peněžní i nepeněžní vklady společníků nezvyšující základní kapitál - tzv. příplatky nad základní kapitál; dary.

Fondy tvořené ze zisku

zákonné fondy – Zákonný rezervní fond, který je určen ke krytí výkyvů v hospodaření – tvorba podle typu společnosti;

ostatní fondy – Statutární fondy, Ostatní fondy - dobrovolné, podle potřeb účetní jednotky.

Účet individuálního podnikatele –

- fyzická osoba jako účetní jednotka
- svým charakterem nahrazuje veškeré účty vlastních zdrojů.

Dlouhodobé cizí zdroje

- Rezervy - účtová skupina 45
- Bankovní úvěry - účtová skupina 46
- Dlouhodobé závazky - účtová skupina 47
- Emitované dluhopisy
- Dlouhodobé přijaté zálohy
- Dlouhodobé směnky k úhradě
- Ostatní dlouhodobé závazky

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

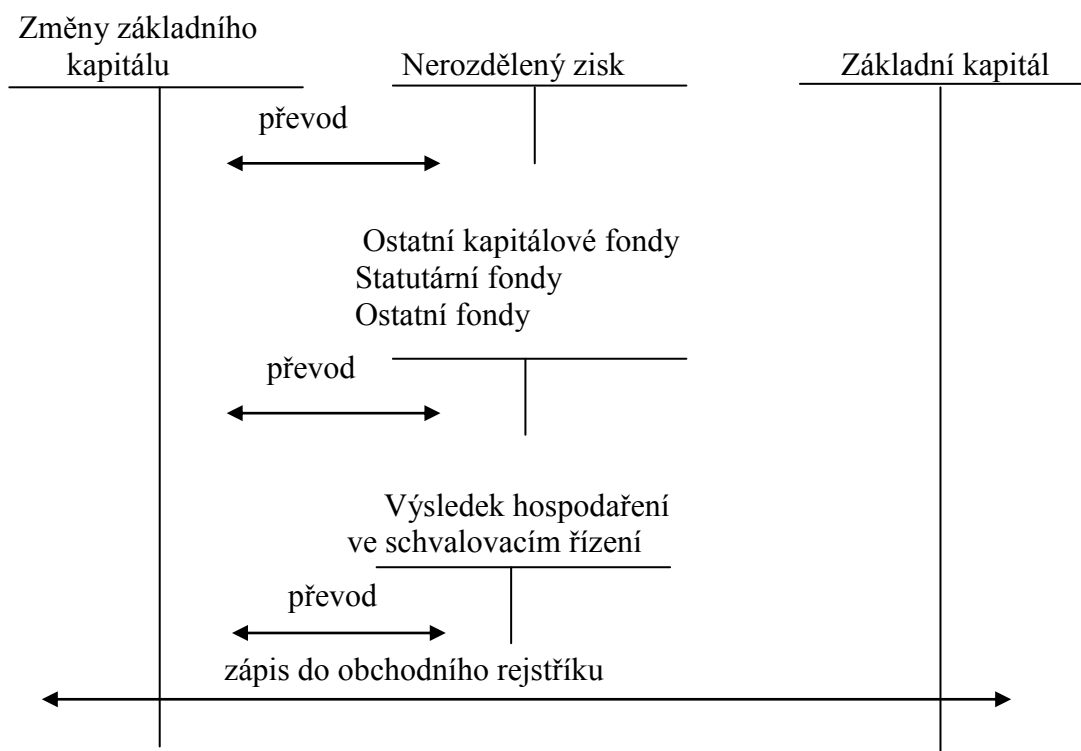

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Schéma účtování zvýšení základního kapitálu:

Studijní materiály:

Základní literatura:

MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2013 učebnice pro střední školy a vyšší odborné školy*. Praha: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0176-0.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2013 pro střední školy a pro veřejnost. 1. díl*. Znojmo: Nakladatelství Štohl Pavel, 2013. ISBN 978-80-87237-58-8.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

ÚZ č. 935: Účetnictví podnikatelů 2013, Audit. Ostrava: Sagit, 2013. 176 s. ISBN 978-80-7208-959-8.

Doporučené studijní zdroje:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: Bova Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.

? Otázky a úkoly

- 1) Vyjmenujte, které položky tvoří vlastní kapitál účetní jednotky.
- 2) V jaké účtové třídě se o vlastním kapitálu účtuje?
- 3) Které účetní jednotky povinně vytvářejí základní kapitál a na kterém účtu o něm účtují?
- 4) Jakým způsobem se zjistí výsledek hospodaření a na jakém účtu se o něm účtuje?

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Diskutujte o výši základního kapitálu různých právních forem podnikání.

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) *Základní kapitál, fondy ze zisku, výsledek hospodaření, kapitálové fondy.*
- 2) *Viz výklad*
- 3) *Akciová společnost, společnost s ručením omezeným, komanditní společnost, družstva.*
Pro účtování se používá účet 411.
- 4) *Porovnáním nákladů a výnosů. Převádí se na účet 431 – výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení.*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Použitá literatura

MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2013 učebnice pro střední školy a vyšší odborné školy*. Praha: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0176-0.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2013 pro střední školy a pro veřejnost. 1. díl*. Znojmo: Nakladatelství Štohl Pavel, 2013. ISBN 978-80-87237-58-8.